

vărata lumină care ne făcea să strălucim în ochii multora dintre profesorii noștri, pornește acum direct din aurul medaliei agățată lângă faimoasele desene.

Profesorul de istorie, de pildă, nu a mai lăsat de trei ani nici un corigent. La sfârșitul ultimului trimestru îi cheamă în fața catedrei pe cei șase sau șapte elevi amenințați de corigență și le spune cu generozitate :

— Ar trebui să vă las, să-mi veniți pregătiți mai bine la toamnă, dar țin la clasa voastră și n-are rost să-i întunec prestigiul. O să vă trec și de data aceasta.

Cei șase sau șapte colegi se întorc victorioși, defilează printre bănci cu pași mari, așa cum defilează toreadorii prin fața tribunelor, după ce au învins taurii. În clasă se iscă ceva ca o boare de vînt. Dar nici vorbă nu-i de vînt ! E un murmur de aprobare. Vianora sare de la locul ei și aleargă spre catedră. Vianora e comandanta detașamentului. Are în mîini un buchet mare de trandafiri. Trandafiri albi. Sînt florile preferate ale profesorului nostru de istorie. Nu știu dacă Vianora cunoaște preferințele pentru flori ale tuturor profesorilor. Știu altceva, că în vaza de pe catedră apar flori în fiecare zi. Apar ghiociei, narcise, crini, chiparoase, buchete mari de liliac, de margarete, de gladiole, de crizanteme.

Virgil nu se poate stăpîni și ironizează :

— O floare e ca un felinar. Ne ajută să nu cădem în nas...

Însă Vianora nu-l aude. Iar dacă-l aude (uneori îi acordă această favoare), nu se supără. Eu sînt prin apropiere, sînt martor. Ascult, privesc și încremesc de uimire, pentru că oricît de dure ar fi cuvintele rostite de Virgil, Vianora zîmbește încîntată ca de un compliment. Dar să nu vă mire. Zîmbetul Vianorei și florile din vaza de pe catedră ne pun totdeauna la adăpost. Mai mult, ne dau o senzație ciudată de răsfăț. Parcă ar fi mereu vară și vacanță, iar noi parcă am fi mici și în joacă am privi prin cioburi de sticlă colorată. Cînd pui la ochi un ciob de sticlă colorată în jur totul pare mai frumos, lumina are ceva fascinant, ceva mătăsoș și diafan, iar lucrurile își pierd din contur și din greutate. Bineînțeles, în joaca aceasta ne prindem toți. Vianora are ciobul cel mai mare și strigă :

— Lumina mea e albastră, albastră ! Parcă în jur e apa unei mări !

Mirela o secondează :

— Și lumina mea e albastră ! Parcă aș pluti lângă un récif de corali. Coralii sînt tot albaștri !

— Nu se poate, strigă Bogdan. Coralii sînt roșii. Poate că vezi altceva. Sînt sigur că vezi cai de mare.

— Lumina mea e portocalie ! strigă și Florina.

Virgil ricanează :

— Și vezi portocale ?

Dar Florina nu-l aude. Există o convenție a jocului, pe care trebuie s-o accepți, să i te supui. Virgil n-o acceptă, ori nu ține seama de această convenție și rămîne în afara jocului nostru.

Ceea ce mi se pare ciudat, este faptul că între joaca aceasta și între activitatea pionierească din detașamentul nostru este o mare, o nemaipomenită asemănare. Convențiile sînt identice, iar noi le acceptăm fără măcar să clipim, cu seninătate, cu candoare, cu dezinvoltură. Aproape în fiecare zi, Vianora sare de la locul ei, deschide un caiet albastru care amintește culoarea ciobului de sticlă și strigă :

— Copii, astăzi trebuie să mergem în parc să măturăm aleile !

— Am de învățat la fizică, strigă Mirela. Trebuie să merg și la ora de pian.

— Eu am oră de engleză, strigă Bogdan.

— Și eu trebuie să merg în lună... mormăie destul de tare Virgil.

Dar Vianora nu-l aude. Se uită în caiet și întreabă uluită :

— Azi e miercuri ? A ! Păi și eu am lecția de vioară, iar diseară... Cred că e bine să amînăm povestea cu parcul.

— De ce s-o amînăm ? întreabă furios Bogdan. N-o să avem timp nici mîine, nici poimîine. Mai bine bifează că am fost astăzi în parc...

Vianora se uită în caiet, apoi ochii ei mari, albaștri și luminoși, se plimbă peste bănci. Întreabă :

— Sînteți de acord să bifez ?

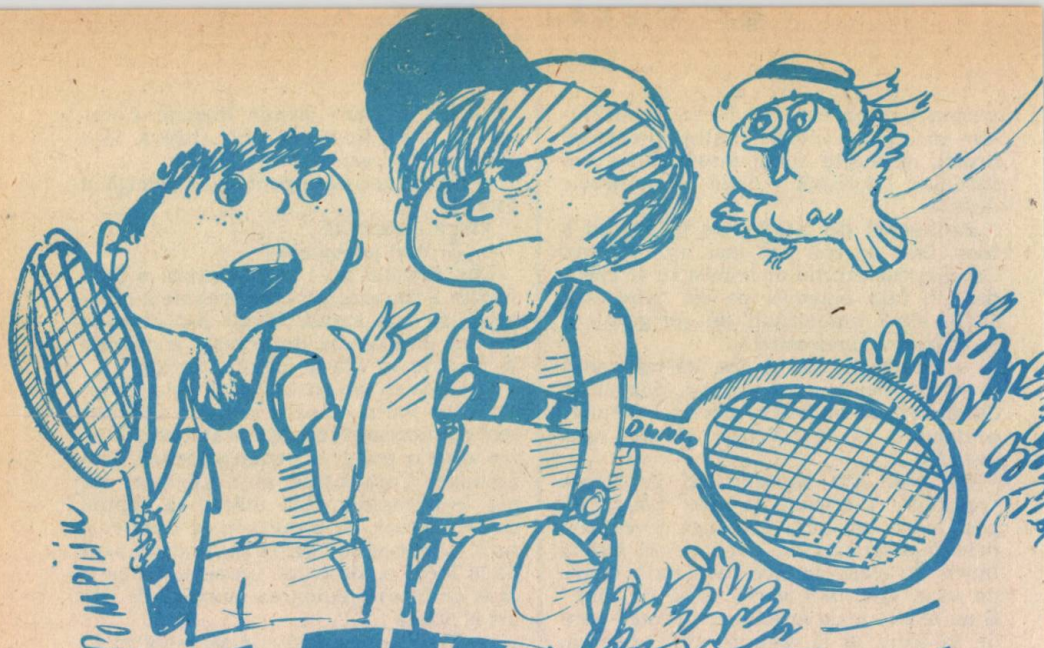
Răspunde Florina :

— Sigur că sîntem !

Ceilalți tac, dar tăcerea aceasta nu înseamnă nicidecum că o dezaprobă pe Florina. E o tăcere complice. O tăcere care aprobă. Vianora bifează cu roșu, închide caietul și spune cu încîntarea care nu o părăsește niciodată :

— Bine, putem să ieșim în recreație !

Florina se năpustește prima spre ușă. Virgil rămîne în bancă la locul lui. Eu mă apropiu de fereastra din mijloc. O văd pe Vianora. Aleargă prin curte. Are, ori mi se pare doar, are în mînă un ciob de sticlă colorată ? Strigă ceva. Nu-l aud glasul, dar cred că nici nu-i nevoie. Pentru că dacă are în mînă ciobul de sticlă colorată, știu ce strigă, așa cum știu că pînă la sfârșitul lunii sau al trimestrului toate activitățile din caietul ei albastru vor fi bifate cu roșu, iar clasa noastră se va bucura în continuare de faimă.

CA NUCA-N PERETE

de IULIU RAȚIU

De data asta, fără nici o rețineră îi spusese lui vorbele acelea, deși erau prieteni de la grădiniță. Sau, poate, de mai înainte: de la creșă, dacă nu chiar de la maternitate. Și alesese parcă special tonul acela al lui, grav și adânc, care impresionându-l, îl făcea să-i spună: „Ești formidabil, Gigele!” Acum, bineînțeles, se abținuse! Ba chiar se supăraseră. Tare. Adică, nu: foarte tare!

Pe la ora patru, Gigel venise la el acasă și — rețineți — îl rugase să-i fie partener la tenis, la o partidă de dublu. Zis și făcut, mai cu seamă că se simțea în mare formă. De altfel, i-a și spus:

„Ai venit la omul potrivit!”

„Da? ! Nu te-am mai văzut de mult pe la antrenament...”

„Dar ce, jucăm împotriva lui Borg?”

„Oricum, tot ar mai fi trebuit și tu, cît de cît...”

Adevărul e că Gigel avea dreptate, dar nu prea multă, pentru că, în ultimele săptămîni se antrenase... la tir. E drept, stătuse mai mult, în poziția culcat, și poate pierduse atuu! binecunoscutului său joc de picioare, totuși, se putea spune că se antrenase, fapt pentru care l-a repezit pe Gigel cît colo:

„Vezi mai bine, să nu lovești tu cu mingea în plasă!”

Cu mingea în plasă lovise el și unde mai pui, pentru asta chiar au și pierdut ultimul ghem, iar Gigel i-a spus cu tonul acela adânc și grav, pentru care nu o dată îl admirase, dar acum îl scosese din sărite.

— Ai potrivit-o ca nuca-n perete!

A simțit nevoia să-i amintească atunci, pe moment, că ei nu se jucau cu nuci, și că sferele acelea albe și elastice erau, totuși, mingi de tenis: dar nu a mai putut scoate nici un cuvînt. Dimpotrivă, cel care a continuat să vorbească a fost tot Gigel, care l-a făcut cu ou și cu oțet că s-a apucat de tir — pentru care n-are ochi nici cît o mușcă și, în sfîrșit, repetă, încă o dată, binecunoscutul dicton, care acum nu prea avea nici o legătură:

— Ai potrivit-o ca nuca-n perete!

De abia în acel moment și-a revenit și cu calmul său bine cunoscut, fără să simtă nevoia cîtuși de puțin să-și ceară scuze că numai din pricină că nu se antrenase de mult, pierduseră partida, i-a zis cu un aer, bineînțeles superior, ca să-l învețe minte:

— Ascultă, amice: chestia asta cu nuca am studiat-o de mult și nu mă

atinge cîtuși de puțin. Mai ales că o folosești și anapoda.

— Adică ? îl întrebă Gigel, sperînd că prietenul său încă din pruncie, va găsi în apărarea lui un argument cît de cît sportiv.

— Eu am ajuns la concluzia că teoria cu nuca e falsă !

— Mă, tu vorbești serios ? ! se minună Gigel, auzindu-l cum întoarce discuția cu 90 de grade.

— Vorbesc foarte serios și te rog să mă mai scutești cu Newton ăsta al tău !

— Newton ?

— Da, da, că el e cu teoria merelor, perelor...

— ...Perelor ? ! făcu iarăși nedumerit Gigel.

— Perelor, da ! Ce te miri atît ? Nu știi : „Pică pară mălăiață...”

— Și ce are asta cu nucile noastre ?

— Cum să n-aibă, cînd la mijloc este tot teoria gravitației ? De ce crezi tu că n-ar putea sta o nucă în perete ?

— Știu eu... cred că... poate... începuse să se bilbîie, pentru prima dată Gigel...

— Vezi ? ! Vezi cum te bilbîi, fără argumente ? ! îi scăzu el, dintr-o dată moralul. Apoi, fără să-i mai lase timp să-și revină, atacă problema frontal, din punct de vedere științific.

— Tu ai auzit de Armstrong ?

— Trompetistul ?

— Hm ! De cosmonaut te întreb, deșteptule !...

— Am auzit !

— Mă mir... În sfîrșit, acum răspunde la următoarea întrebare : cînd a pornit spre lună Armstrong mergea în sus sau în jos ?...

— În sus !

— Aici am vrut să ajung, iubitul... De cînd noi, oamenii, am început să ne învîrtim în cosmos ca la noi acasă, din viața noastră a început să dispară noțiunea de sus și jos... Așa că ceea ce pentru tine, Dorel Nătăfleață e „în sus” sau „în jos”, pentru Armstrong și pentru alții ca el — deci și pentru mine, nu reprezintă nicidecum aceleași noțiuni. „Mărul” domnului Newton, și prăpădita ta de „nucă”, nu mai cad în jos... Au încremenit în fața timpului, suprema dimensiune...

Gigel își privea colegul ca pe o ață-tare venită de pe altă planetă :

— Mi-am zis, eu, de mult, că tu cam ești în aer... dar am greșit... Am greșit grav !...

— Ei, nu-i nimic, se mai întîmplă, se bucură el, că, în sfîrșit, Gigel își recunoștea vina.

— Da, da : tu, băiatule, ești de-a dreptul în cosmos... Ține-te să nu cazi !

ORAȘUL DALIOR

de LUCIA OLTEANU

Aici pe plajă, lîngă mare, cu o lopățică și nisipul aurit de soare, vom ridica ușor orașul Dalior. Il închipuim ca o curte mare, ca o roată, ca o horă sau ca o floare, încoronată de case cu pridvoare.

În fiecare poartă va susura un izvor și tot de dragul copiilor, va cînta din clopoței, un taraf de ghiocei.

În mijlocul orașului înălțăm clădirea cea mai frumoasă și cea mai gustoasă, cofetăria cu pălăria rotoitoare, ca o morișcă, plină de frișcă.

Grădina zoologică de ce s-o lăsăm în depărtare ? O așezăm pe roate și o aducem în vizită la fiecare. Nu de alta, dar maimuțele să arate celor mici (tigrișori, ursuleți sau furnici) și să se mire, cît de neastîmpărați pot fi copiii care au în mîină o carte de citire.

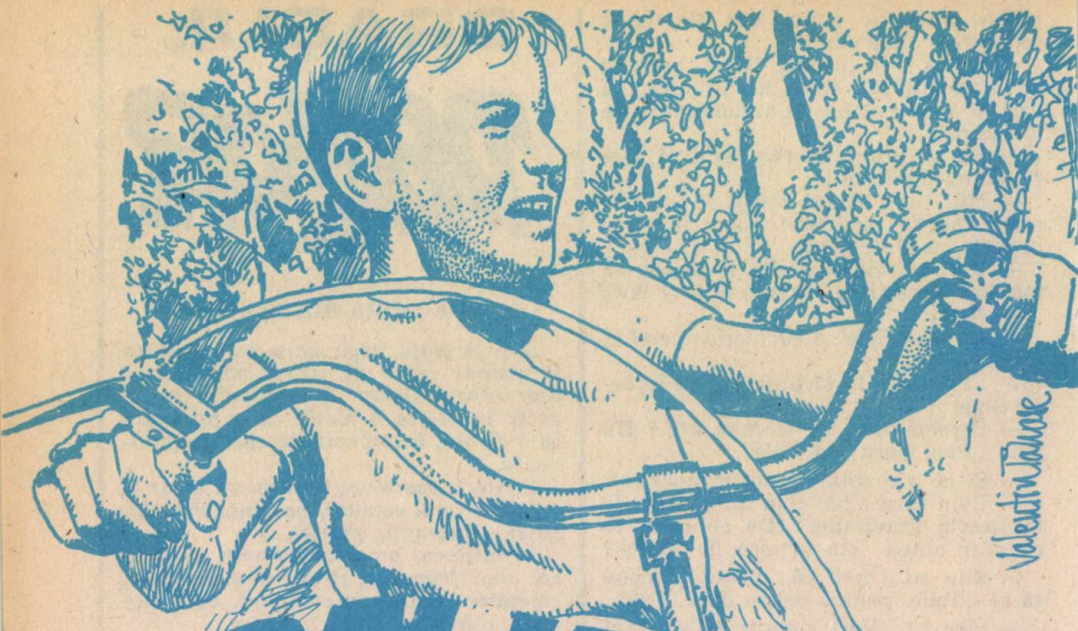
Pe vulpi și pe lupii haini, hoți de miei și de găini, îi vom invita la un pahar, dar nu de Cotnari, ci cu dezinfectant, pe scaunul dentar. Apoi îi vom ruga să deschidă gura mare, mare, și cît ai zice pește, cu un clește le vom extrage din gură tot ce se găsește. Astfel îi scăpăm și de dureri de colți, dar mai ales îi ajutăm să nu mai fie hoți.

Dacă nu prevedem în cartier un atelier de bijutier, cine repară glezna fină a unei furnici, sau aprinde lămpașul defect al unui licurici ? Cine lipește o bulină pe pelerină, unei fetițe gîrgărite ?

În orașul Dalior, am trasat trotuare călătoare, pardosite cu covoare noi și moi pentru bunici sau, cînd cară alimente, pentru lînțișoarele de furnici.

Clădirea asta colorată pe care o poți vedea numai dacă ai fantezie bogată, e școală pentru părinți, dar nu ca să fie cuminți. Aici funcționează un fel de spălător în care li se curăță de pe frunte cu un burete mare, orice supărare, iar de la catedră prichindeii cei mai zglozbii, îi învață să redevină veseli și copii, să sară într-un picior și să stea cel puțin o oră pe zi cu capul în nori.

Acum pentru că apune soarele ce ne-a poleit cu aur pînă și picioarele, să netezim ușor orașul Dalior și să lăsăm mării nisipul, comoara, cu care se joacă noapte de noapte, toată vara.

RADU PE SEMIENIC

de ARETA ȘANDRU

Lui Radu îi venea să plîngă de ciudă. Își aminti dintr-o dată că nu mai plînsese de mult, de pe timpul cînd echipa lui mîncase bătaie cu scorul de 1—0, dar punctul acesta însemnase enorm, în primul rînd nu ei fuseseră cîștigătorii. Și văzînd trofeul la care toată echipa rivnise atîta, în mîna colegului său Mircea, căpitanul celeilalte echipe, îi dăduseră pur și simplu lacrimile. Simțise chiar gustul lor sărat, dar mai tîrziu îi fusese rușine. Tocmai el să plîngă? Amintindu-și de toate astea, nu se putu reține să nu zîmbească. Nu, nu era o copilărie cum remarcaseră seara ai lui, îngrijorați că întîrzie, și nu putuse uita nici ironia din vocea tatii: „Ați jucat în nocturnă? Ziua nu vă mai ajunge?” Nu l-a crezut nimeni că el, Radu, căpitanul echipei de fotbal de la liceu, a putut să stea pînă noaptea tîrziu în tribună gîndindu-se cum de-a fost posibil să piardă.

Radu își întinse piciorul gemînd de durere. Bicicleta rămăsese răsturnată într-o parte, cu spițele roții învîrtindu-se un timp, și multă vreme nu avusese în față decît roata aceea învîrtită la infinit din ce în ce mai repede. Apoi

fișuitul altor roți întrecîndu-se, ecoul unor voci prin pădurea imensă, și apoi nimic. Se trezise lîngă copacul uriaș și ciudat, prima întrebare pe care și-o pusese, după ce-și revenise, era dacă, într-adevăr, pe copacul secular nordul se află acolo unde mușchiul izbucnise ca un roi de furnici verzi pe scoarță, spre ramuri, în sus. Treptat, lumina se făcu mai subțire, ridicîndu-se spre virfurile înalte ale brazilor. Aici, printre copaci, noaptea cădea mai repede, era și mai răcoare, la munte întotdeauna nopțile sînt mai răcoroase. Încercă să întindă mîna după termosul din portbagaj, dar nu reuși. Durerea din genunchi nu ceda și poate că nici termosul nu mai era întreg atunci cînd alunecase cu bicicleta și căzuse.

O luase pe un drum forestier, cunoștea prea puțin locurile, nu fusese decît cu o săptămînă în urmă în recunoaștere. Părea totul simplu, ar mai fi avut foarte puțini kilometri pînă la soșire, și la un moment dat și-a dat seama că nu mai recunoștea nimic din drumul pe care-l bătuse cu piciorul metru cu metru, ca să-l țină minte, să-i cunoască toate coturile, drumurile mai puțin ac-

cesibile, multe desfundate de ploii și mai greu de parcurs. Nu era un drum simplu și nici concursul nu promitea să fie ușor mai ales când concureau și doi dintre localnici. Aceștia se antrenaseră de atâtea ori pe cărările Semeniciului, și cunoșteau mai bine ca oricine fiecare palmă de pământ. Îi văzuse ultima dată cu aproape o oră înainte, trecuseră pe lângă el, făcându-i semn cu mina, și gândul că ar putea ajunge al doilea, ba chiar al treilea, îl mobilizase, îl făcuse să accelereze și mai tare, încercând să câștige timp. Îi era sete, dar asta ar fi însemnat să piardă secunde prețioase de drum iar indicatoarele erau din ce în ce mai rare și de neînfeles. Simțea cum în spatele lui alte biciclete se întrec să-l ajungă și se bucurase la un moment dat că nu e singur, că ceilalți colegi sînt în urma lui, și avea să se întilnească peste puțin.

Gîndul i-a venit nici el nu știe cum. A lăsat dintr-o dată bicicleta pe marginea drumului. De undeva, din vale, se auzeau strigăte. Lîngă el nu era nimeni. Pădurea tăcea și nimeni, și-a spus, nu avea cum să afle. Se oprise lîngă unul dintre indicatoare, care arăta spre drumul din dreapta pădurii. Aici era o bifurcare. Dacă o luai pe celălalt drum, mai mergeai cîțiva kilometri și apoi drumul se infunda în pădure. Cunoștea locul, mai fusese pe aici, și în sinea lui, Radu ridea. Dacă ceilalți o iau pe drumul acesta, pot să mă odihnesc puțin. Pînă se dezmeticesc ei, eu sînt deja la locul sosirii. Mută indicatorul de la locul lui, îndreptîndu-l spre celălalt drum. Apoi, încercă să taie pe un drum forestier, alunecase însă accelerînd, căzuse de pe bicicletă și nu-și mai amintea mare lucru. Își revenise ceva mai tîrziu lîngă copacul lîngă care se odihnea acum, și simțise durerea din gleznă. Auzise glasuri undeva, în dreapta lui, sau i se păru-se. Pădurea te poate înșela ușor cu zgomote care nu sînt ale ei. Și stînd lîngă mușchiul copacului, încercase să-și amintească cum se desfășurase dimineața aceea.

Pionierii veniseră însoțiți de profesori și făcuseră careu în incinta PARCULUI. Aveau cîte o floare în mîină și se aliniaseră lîngă sportivi. Cei mici aveau cîte un steag. De fiecare bicicletă o fată agățase săculețe pe care era însemnat cu vopsea galbenă Pegas. Băiatul de la TV se cocotase pe capota unui ARO și reuși de acolo, de sus, să prindă cîteva secvențe. La vederea aparatului, copiii se liniștiră. Comandantul ceru raportul și toată lumea aștepta plecarea. Bicicletele fișiră din start. Un autoturism o luă înainte și vocea lui Dan atenționa oamenii de pe străzile încă adormite ale orașului: Atențiune, Aten-

țiune! Astăzi începe raliul de biciclete. Facem prezentarea concurenților...

Se rupse de ceilalți luînd-o înainte, cît mai aproape de mașina în care băiatul de la TV îi filma pe concurenți. Avea un avans de vreo zece metri și putea să observe cum aparatul de filmat îl urmărea metru cu metru, și-n sinea lui Radu se bucura că la sfîrșitul concursului, atunci cînd filmul va fi gata, ai lui vor putea fi mîndri de faptul că bicicleta nu i-a fost cumpărată inutil. Cel de la televiziune se oprise lîngă pod, aici era un loc frumos de filmare, apoi ar fi trebuit să se întoarcă, turul de onoare al orașului avea să ia sfîrșit. Dincolo de el, intuia efortul greu al adevăratului raliu, al efortului de a escalada serpentină cu serpentină, de a trece prin sate necunoscute lui, de a se descurca singur, fără ajutorul nimănui, și asta la primul lui concurs pe care voia cu orice chip să-l câștige.

Amintindu-și de orele răcoroase ale dimineții cînd plecase în concurs, Radu se pomeni zîmbind din nou, dar gîndul că ar putea rămîne peste noapte în pădure, cu glezna durîndu-l, cu termosul poate plin la cîțiva pași de el, la care nu putea să ajungă, îl făcea să nu mai fie deloc vesel. Și dacă uită toți de mine și n-au cum să mă găsească aici, în pădure, rădăcit pe un drum forestier? Începuse să bată vîntul, pădurea foșnea din toți copacii și undeva, sus, dincolo de virfurile înalte, licări o stea. Poate că-i Steaua Polară, se gîndi Radu. În spate, mușchiul încerca să-i țină de cald. Avusese impresia sau doar i se păru-se, dar lîngă el trecu ghemuindu-se un arici. Îl simțise foșnind prin ierburi și i se păru că e mai puțin singur și că pădurea are o viață a ei și noaptea. Își legase oftînd glezna, așa îl durea mai puțin, și fără să-și dea seama adormi.

Lîngă Debarcader sus, la Văliuc, Dan aștepta nerăbdător, uitîndu-se la ceas. Primul concurent sosit de o oră, apoi celălalt. Erau localnicii. Băuseră cîte un ceai fierbinte, apoi se retraseră să se odihnească. Aproape că se înserase, dar nu mai venise nimeni. Fetele se zgribuliseră lîngă masa festivă cu flori de cîmp și cu termosul care-i aștepta pe concurenți. Puținii vizitatori abandonaseră și ei rugul de mure de pe marginea drumului așteptînd cu auzul încordat spre pădure. Cîeva se oferise s-o ia chiar înspre pădure, spre concurenți, în întîmpinarea lor. Se înserase. Unul dintre băieți aprinse un foc la vedere ca să fie văzuți de cei care ar fi venit de pe drum. Într-un tîrziu se zări lumina unui far. Pe bicicletă, o fată cu echipamentul plin de praf și noroi. Povesti printre lacrimi cum se încurcase în hățișurile pădurii și începuse să-i fie teamă

să nu fie nevoită să innopteze în pădure. Găsise cu greu drumul, între timp se inserase și pe ceilalți îi pierduse la o răspintie de drum, apoi o luase înaintea lor. Dan se alarmase. Și ceilalți? Dar n-avu timp să-și mai răspundă. De pe drum, de sus, din pădure se zări lumina mai multor faruri. Concurenții ajunseră oboșiți și revoltați. „Cineva ne-a schimbat indicatoarele și-am fost obligați s-o luăm pe alt drum.“ Vociferau uitind de oboseală, abandonându-și bicicletele și refuzând să mai continue drumul pe ultimii kilometri de întrecere, spre locul de sosire în orașul de la poalele Seme-nicului. Pe masă, florile de cimp pentru participanți, se ofiliseră. Ceaial fu-sese deja împărțit în porții egale celor care veniseră. „Și Radu?“ Întrebarea venise pe neașteptate. „Era înaintea noastră“, se justifică cineva, în fața privirii interogative a lui Dan. „Am cre-zut pentru o clipă, pentru că făcea parte din grupul care ne depășise, că el a fost cel care ne-a încurcat înadins indica-toarele“. Dan se uită la băieții oboșiți din fața lui. Se innoptase și nu-i mai recunoștea decît după voce. Mai comen-tau încă întimplarea cînd el ceru una din biciclete și un termos de ceai. „Poate

i s-a întimplat ceva“, zise el, și se urcă pe bicicletă. Băieții se ridicară uitînd de oboseală. Și-au luat bicicletele și, ca și cum s-ar fi înțeles între ei, fără să-și mai vorbească, s-au pierdut pe drumul care se afunda în pădure.

Noaptea, tîrziu după miezul nopții, cînd Radu nu mai spera ca cineva să-și mai aducă aminte de el, pădurea fu inundată de lumină. Încercă să se ridice, dar durerea din gleznă îl obligă să re-nunțe. Și atunci cînd băieții îl găsiră lîngă bradul uriaș, cu bicicleta la cîțiva metri de el, și-l înconjurară întrebîndu-l îngrijorați cum se simte, lui Radu i se puse un nod în gît, și-și dădu seama că de fapt băieții știau cine a înlocuit indicatoarele, dar venirea lor aici era poate un semn că ei l-au iertat, altfel n-ar fi refăcut acest drum la ora cînd foarte puțini s-ar fi încumetat, cuprinși de oboseală, să-l facă. Și derulînd pînă la ultima secvență filmul din dimineața aceea, lui Radu i-ar fi plăcut ca ziua să reînceapă de la momentul în care comisese greșeala. De aici totul trebuia să fie altfel. Era însă prea tîrziu, mult prea tîrziu, fie și pentru un raliu pe biciclete.

DIN LUMEA ANIMALELOR

● CĂMILA a fost studiată în mod științific de un grup de specialiști trimiși de UNESCO în Algeria. Iată cîteva constatări făcute de acești oameni de știință: cămila poate răbda de sete 17 zile, în care timp pierde o treime din greutatea sa. Pentru a-și potoli setea, bea dintr-o dată pînă la 100 de litri de apă, din care își face rezerve, nu numai în cocoașe, cum s-a crezut pînă acum, ci în întregul organism. Cămila își reglează permanent temperatura corpului, pentru a o „adapta“ la cea din mediul înconjurător; dimineața, bunăoară, are 34 de grade, iar ziua — 40,7 grade.

● CROCODILUL se naște mut. Fe-mela crocodilului face pînă la 80 de ouă, pe care le lasă să se clocească în mîlul cald al fluviilor. Puterea fălcilor crocodilului este neînchipuit de mare, presiunea principalilor patru dinți pe locul mușcat ajungînd la 400 de atmo-sfere. În comparație, mușcătura cîini-lor clobănești abia ajunge la 100 de

atmosfere. Cei mai mari crocodili au 8 metri lungime. Puii de crocodil crescuți în bazine se pot dresa într-atît în-cît, strigați pe nume, vin la stăpin așa cum vin cîinii.

● GHEPARDUL deține recordul vi-tezei la animale — 113 km pe oră. Pe locul doi se află antilopa — 96 km pe oră, iar pe locul trei, leul — 80 km pe oră.

● CALUL poate alerga 75 km pe zi, neînterupt, timp de 20 de zile. Revista sovietică „Priroda“ relatează următoarele: un cal a fost vîndut din hergheliile de la Uralsk și adus cu trenul la Kiev. Scăpat de sub supraveghere, viteazul patruped s-a înapoiat „acasă“, parcurgînd cei 1 500 km în 20 de zile. așadar, el a alergat 75 km în 24 de ore. Cercetătorii își pun mai multe întrebări: cum s-a orientat calul?; cum a rezistat la o cursă așa de lungă?; cum a trecut prin localități populate fără să fie prins?

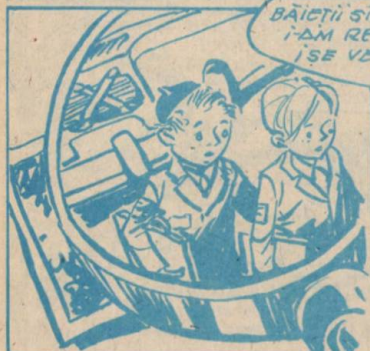
DETECTIVII

DINTR-A-VII A C

DE C. DIACONU
DESENE PUIUMANU

MÎRCEA DRAGOMIR, ELEV ÎN CLASA VII-C LA ȘCOALA DIN CAPITALĂ, SE PREGĂTEȘTE SĂ PARTICIPE LA UN CONCURS DE FOTOGRAFII ORGANIZAT DE REVISTA „CUTEZĂTORII”. ÎNARMAT CU O IDEE („CARTIERUL MEU VĂZUT DE LA ETAJUL 10”) ȘI CU UN APARAT DE FOTOGRAFAT CUTELOBIECTIV, MÎRCEA APUCA DE LUCRU.

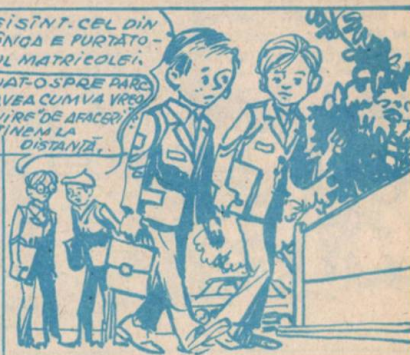

MIRCEA ȘI FLORIN
LA ȘOALĂ VECINĂ
CU OCHIPE DOI
BĂIEȚI CAM DE
CL IV-A JAU
V-A.

EXISTĂ CEL DIN
STINGA E PURTĂTO-
RUL MATRICOLEI.
AU LUAT O SPRE PARC
NOR AVEA CUM VA VRE
ÎNȚILNIRE DE AFACER
SĂ NE ÎNTINAM LA
DISTANȚĂ.

CEI DOI BĂIEȚI TRAG LAȚINȚĂ ÎNTR-UN STIL
DIN MÎȘLOCUL LA CULȚ.

N-AU NICI O ÎNȚILNIRE, SE ANTE-
NEAZĂ DOAR. AȘA CĂ-I PUTEM
ATACA

SĂ ȘTIȚI CĂ ASTA SE SIMȚ CU
MUSCA PE CĂCIULĂ.
NU CRED, LE E FRICĂ SĂ NU LE
LUAM PRAȘTIILE, DAR ÎI PRINDEM.

SPATAȘA CĂ NE-AU FĂCUT O!
ASTA SÎNT MAI ȘMECHERI DECÎT
MI-AM ÎNCHIRUIT EU

NU VOIM DECÎT SĂ STĂM DE VORBĂ CU VOI, SĂ
LĂMURIM POVEȘTEA CU LAMPA PĂCĂRE' AȚI
SPART-O, AJUTÎNDU-I ASTFEL PE MOTII DE
MASINI.

DA CĂ VĂ DATI CU VÎNTUL
DE ONOARE CĂ NU NE
FACEȚI NIMIC...

NU, NU-I CUNOASTEM. Î-AM
ÎNȚILNIT ÎN PARC ȘI UNUL DINTRE
EI NE-A ZIS CĂ DACĂ REUȘIM SĂ
OCHIM LAMPA AIA, NE DĂ ȘODELE.

ȘI VOI AȚI SPART-O!
ORICUM DE FAPT
VOASTRĂ VA TREBUI
SĂ RĂSPUNDEȚI.

SPUNEȚI-NE CE
AVEM DE FĂCUT.

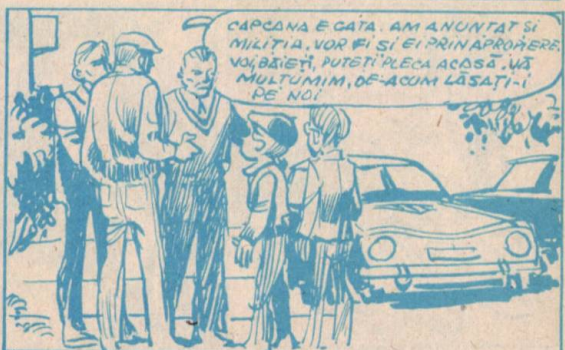
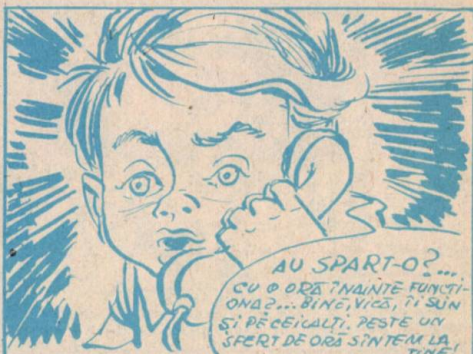

PROBLEMA ASTA CU SPARGĂTORII
DE MASINI ARE CAM MULTE NECUNO-
SCUTE. NU VĂD CUM O SĂ-I DĂM DE
CAPĂT.

EU ÎNȚEVĂD, IOTUȘI
O POSIBILITATE

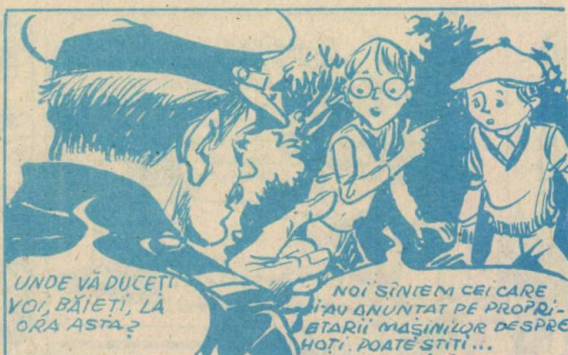
DEOCAMDATĂ
SĂ NU SUFLĂȚI
NIMANUI NICI
O VORBĂ. DACĂ-I
MAI VECEȚI CUMVA
SĂ NE DATI DEVEȘTE

NU NE PUTEM APROPIA PREA MULT.
MERGEM ȘI NE URCĂM ÎN CASTANUL ACELA
MARE. DE-ACOLO VEDEM PARCAREA CA-N
PALMA.

UNDE VĂ DUCETI
VOI, BĂIEȚI, LA
ORA ASTA?

NOI SÎNTEM CEI CARE
I-AU ANUNȚAT DE PROPRIO
BĂTĂRII MAȘINILOR DESPRE
HOTI. POATE ȘTIȚI...

ASTA NU-I TREABĂ PENTRU
VOI. ÎNTORCEȚI-VĂ ACASĂ!

STĂM NUMAI
OORĂ. DACA ÎN
TIMPUL ASTA NU
APAR, ATUNCI
PLECĂM.

BINE! DAR RĂMÎNETI
AICI, CU MINE. ALTFEL
STRICĂȚI TOTUL.

CRED C-AR FI BINE CA
UNUL DINTRE NOI SĂ SE
URCE ÎN CASTANUL ACELA
SĂ VEDEA TOT CE SE
ÎNTÂMPLĂ ACOLO. MĂ URC EU.

CUNOSC BINE CASTANUL
ASTA. ÎN FIECARE TOAMNĂ
MĂ CĂTĂR ÎN EL ȘI-I SCUTUR
CASTANELE PENTRU SCOPĂ.

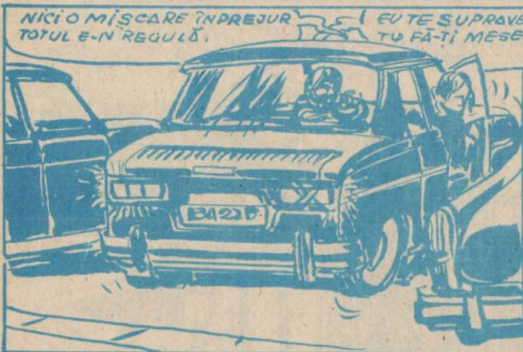
IA ȘI OCHELARI! ASTA
SÎNT CU ÎNFRABOSII.
ACUMU ÎN BORDUL ÎL
BAGI ÎN BUZUNAR
DA' VEZI SĂ NU-I
SPARGI.

CE MINUNE A TRĂ-
NICHII! VEZI CUI
CA-N PLINĂ ȘI.

PSST! SE APROPIE O MAȘINĂ
ÎNTRĂ ÎN PARCARE. E O DACIE
1100 CU UN STOP SPART...
-EI SÎNT! AU VENIT!

NICI O MIȘCARE ÎNPREJUR
TOTUL E-N REGULĂ.

EU TE SUPRAVEGHEZ
TU FĂ-ȚI MĂSERIA!

EI SÎNT. S-AU APUCAT DE
LUCRU! EU MĂ DUC SĂ-I ANUNȚ
PE CEI DIN DREAPTA, DUMNEAȚA
PE CEI DIN STÎNGA. ATENȚIE SĂ
NU NE OBSERVE.

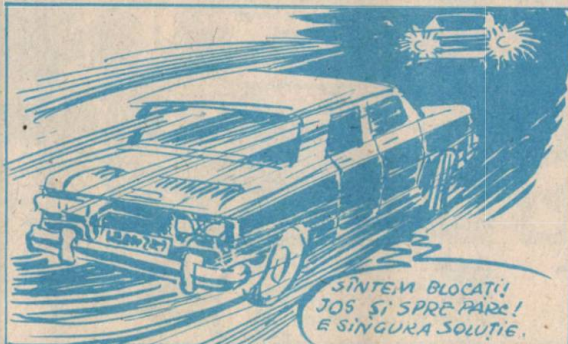

UNUL DINTRE EI
A DESCHIS PORTIERA
MASINII DE ALĂTURI.
INTRĂ ÎNĂUNTRU,
DECE NU SĂD OAMENII SĂ-I
PRINDĂ!

ATENȚIE, EMISIE!
SÎNȚI 452. CEI DOI NECU-
NOSCUȚI "OPEREAZĂ"
ÎN PARCARE

O CAPCANĂ! REPEDE,
DĂ-I DRUMUL! IA-O
SPRE STINGA!

SÎNȚEM BLOCAȚI!
JOS ȘI SPRE PARC!
E SINGURA SOLUȚIE.

HEI, CEI DÎNSPRE PARC!
TAIĂȚI-LE CALEA!

REPEDE
SPRE PODET!

I-AU SCĂPAT ÎN PARC!
VIN ÎNCOACE!

ERAM SIGUR CĂ AȘA
SE VA ÎNTÂMPLA. VOI
RĂMÎNEȚI AICI.

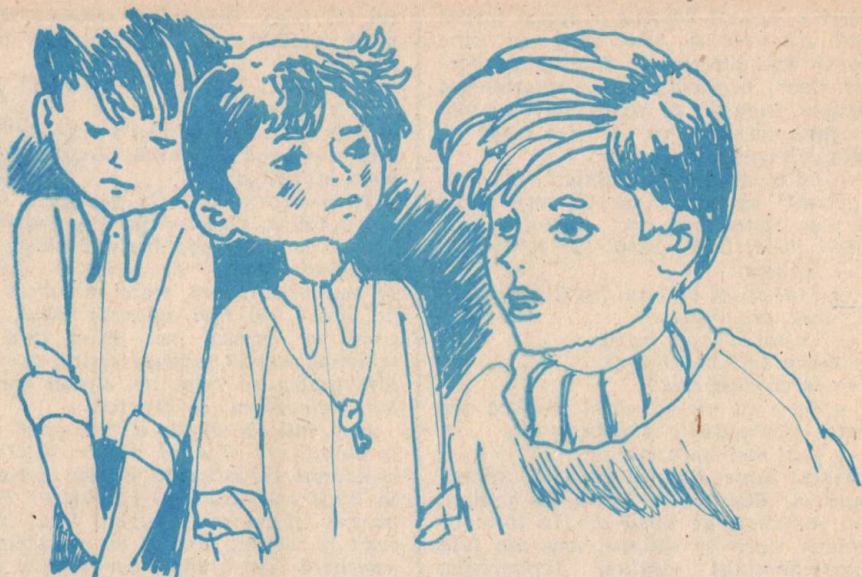
ȘI-AU SCHIMBAT DIRECȚIA.
I-AU OCOLIT PE
TOVARĂȘUL MILITĂRIAN.
SE DUC SPRE PODET.
FUGI REPEDE, MÎD-
CEA, TRECI DÎNCOLE
ȘI TRĂGE SĂ ÎNCURCĂ
FUGA!

DE-AȘ AJUNGE
LA TÎMP! TREBUIE
S-AJUNG!

SFÎRȘIT

ARE MAMA TREI BĂIEȚI

schită de MIHAI STOIAN

De când se știe Radu pe lume, seară de seară, la culcare, mama vine în camera lor, îi îmbrățișează și le spune din prag, înainte de-a stinge lumina:

— Are mama trei băieți!...

Pe ceilalți doi frați ai lui Radu îi cheamă Vasile și Ștefan. Multe au făcut și-au desfăcut împreună frații aceștia, dintre care Radu e cel mai mic, mezinul familiei Teodorescu Stan, muncitor la fabrica de mobilă din localitate, timp-lar adică, întreprindere care se află în imediata apropiere a țesătoriei în care lucrează mama băieților, Ioana. O familie unită în care fiecare își are locul său bine precizat, dragostea unuia față de toți ceilalți fiind ca un răsad veșnic proaspăt, crescut în lumina fierbinte a soarelui.

Dar timpul, trece, trece, parc-ar fi alcătuit din așchii puse să întretină focul stelelor, noapte de noapte. Băieții se înalță văzînd cu ochii, spre bucuria părinților, iar părinților le mai apar în păr, cînd și cînd, niște fire albe prevestitoare ale bătrîneții; tot așa cum ghiocelul ne anunță primăvara că nimic nu stă locului, nici soarele, nici

pămîntul, nici timpul, nici anotimpurile, că va veni ea și toamna la fel... Deocamdată abia-i începutul verii, Vasile și Ștefan sînt la școală, dacă nu cumva s-au întors acasă, Radu e jos în stradă, se joacă împreună cu cei de-o vîrstă cu el, mulți au cheia apartamentului prinsă cu un șnur în jurul gîtului, de parcă s-ar fîli toată ziua cu o decorație nemaipomenită. Copiii au născocit un joc isteț: trag la țintă cu mingea și cine nu nimerește e obligat să înconjoare spațiul verde în goană și astfel mai capătă dreptul să încerce încă o dată ținta... E greu, copiii-s lac de apă, noroc de chioșcul de înghețată din vecinătate, unde însă vînzătorul, un pensionar veșnic cu zîmbetul pe buze, dacă-i vede pe cumpărătorii cei mici prea transpirați, le spune:

— Stai aici, pe bancă, cinci minute pînă te mai răcorești, c-așa nu-ți vind înghețată.

Și copiii îl ascultă, fiindcă precis seamănă cu bunicul fiecăruia dintre ei. Acum, după cele cinci minute de odihnă obligatorie, Radu mînîncă cu poftă înghețata, ora prînzului nu-i prea

departe, așa că băiatul o apucă înspre casă. Nu urcă cu liful pînă nu vine cineva să-l însoțească. Și vine un bărbat tînăr, negricios, cu o mustăcioară îngustă, îngustă, de parcă nu i-ar mai fi ajuns cerneala ca să și-o tragă cu linia sub nasul scurt, cîrn.

— La ce etaj mergi, puile ?

„Puilul” se cam încruntă, nu-i place să i se spună așa, nici „piciule”, nici chiar „băiețelule”, răspunde totuși :

— La șapte.

Tînărul apasă butonul liftului și-i face cu ochiu, prietenește :

— Eu tot la șapte merg...

Tăcere. Liftul urcă lent.

— În ce clasă ești ?

— Nu-s în nici o clasă, replică sec Radu, scofîndu-și cheia de la git.

— Pari mai mare, puile...

Etajul șapte. Băiatul coboară, tînărul după el. Radu bagă cheia în broască și-o răsucește de două ori, în timp ce celdălat, oprit în dreptul ușii din fața apartamentului familiei Teodorescu, se preface că citește ce scrie la sonerie... Cînd Radu trece pragul casei și închide ușa după el, dinăuntru se aud zgomote. „Aha, gîndește, s-au întors Vali și Fane”, mărește pasul, îi găsește pe amîndoi la bucatărie încălzind mîncarea pentru prînz.

— Tu vrei ciorbă ?

— Vreau...

— Ciorbarule ! (așa-i spune mama, în glumă, tatălui lor).

Se aude soneria sunînd prelung.

— Cine să fie ? se miră Ștefan și pornește spre ușă, Vasile rămîne să supravegheze oala de pe foc și tîgaia, Radu nu-i hotărît cu cine să se însoțească... Merge după Vali și-l vede deschizînd ușa și, în prag, cine credeți ? Tînărul cu mustăcioara ca o linie de condei :

— Copii, zice și intră grăbit, dați-mi voie să dau un telefon de la voi, cred că doamna Vasiliu — arată înspre apartamentul vecin — nu aude soneria.

Telefonul e în camera părinților, tot acolo unde-i și televizorul, radioul, așezat între ele pe un bufet masiv lucrat chiar de tatăl băieților. Noul venit formează numărul și Radu bagă de seamă ceva ciudat...

— E ocupat... le pune telefonul la ureche, se aude, într-adevăr, semnalul „ocupat”.

Tînărul lasă receptorul în furcă, trage un scaun și se instalează comod, scoate batista din buzunar și își șterge fruntea :

— Ce cald e ! N-aveți apă rece la frigider ? Aș bea și eu un pahar...

Ștefan nu așteaptă să fie rugat de două ori, trece dincolo, în bucatărie, tînărul se ridică și-i spune lui Radu :

— Am uitat că-s cam suferind cu gi-

tul, dă fuga după el și spune-i să-mi pună jumătate de pahar cu apă de la robinet...

Lovindu-și fruntea cu palma :

— Măi, ce uituc sint !

Radu are un suris șiret pe care celdălat nici nu-l bagă în seamă, pleacă din cameră în fugă și...

Tînărul sare pînă la ușa care duce la bucatărie, pe care au ieșit băieții, o închide cu cheia, apoi înșfăcă televizorul smulgîndu-i firul din priză și, fără să se mai uite înapoi, trece în hol și din hol afară, nu mai așteaptă liftul, nici vorbă, o apucă pe scări, însă își schimbă mersul, pășește serios, aparent fără grabă, ca orice om așezat care-și duce televizorul la reparat.

Jos, cînd să răsufle ușurat și să iasă în stradă, cu cine dă nas în nas ? Cu milițianul bineștiut în întreg cartierul. Și lingă milițian cine-i : Radu ! Televizorul își va relua curînd locul lingă radio și telefon, tînărul cu mustăcioară șmecheră va ajunge acolo unde i se cuvine („La răcoare, își zice băiatul, că tot se plîngea de căldură”) milițianul va fi, și de acum încolo, gata să intervină oricînd și oriunde pentru a păzi avutul oamenilor și-al tuturor...

— Dar cum de și-a venit ideea să fugi după milițian ? l-a întrebat hoțul pe Radu, înainte de-a fi urcat în duba pe care scrie, cu litere de-o șchioapă, „MILITIA”.

— Simplu, domnule Lup... m-am uitat ce număr formezi la telefon și-am băgat de seamă c-ai făcut numărul nostru care-i scris pe aparat. De aia suna ocupat, nu ?

— Nu ești chiar așa de prost !

— Nu ești chiar așa de deștept !

— Stai ! se amestecă în vorbă și milițianul, de unde știi tu, Radule, cum îl cheamă pe individul ăsta... (milițianul are în mînă buletinul de identitate al hoțului). Chiar așa îl cheamă : Lupu.

— Ei, de unde știi ! se umflă în pene băiatul. Din poveste... N-are mama trei băieți, ca trei iezi cucuiești, descurcărești...

*

— Hei, ce faci, Radule, ai ațipit ?

Băiatul deschide ochii. E în camera lui, tolănit pe pat, cu nasul în „Capracu trei iezi” plină de desene și care a rămas deschisă cînd l-a prins toropeala... De dincolo de prag, din bucatărie, Vasile strigă :

— Tu vrei ciorbă ?

— Vreau...

— Ciorbarule !

Ce poate fi gustos pe lumea asta, într-o zi călduroasă de vară, după un vis încheiat cu bine și-o poveste citită și răsцитă, decît o ciorbă gustoasă dreașă cu corcodușe ? Nu-i rea viața !

DERETIC

Ați socotit vreodată câte gânduri încap într-un cap? Mult mai multe decât semințele într-o capsulă de mac. Numai gândurile ce trec prin capul unui copil întrec cu mult numărul cireșelor ce-mpodobesc un cireș în april. Și dacă ne gândim că unele gânduri ne vin, dar foarte multe ne zboară, și că trebuie să le socotim și pe cele dinafară, ne și mirăm cum din capul purtător de atâtea idei, nu sar scintei.

Iar dacă-i vorba de sentimente, sintem milionari, de numărul lor nu avem habar. Așa că m-am hotărât tocmai în dulăpioarele astea să deretic, să arunc ce prisosește, să mai pun câte un petec. Când am deschis cufărul fără fund al gândului ca să fac curat, amintirile s-au apucat de zburat.

Gândurile zburdalnice fiind mai ușoare, fil, fil din aripioare și s-au pierdut în depărtare.

Apoi am spălat bine, cu ploi, gândurile negre, pizmașe, care mai stau cui-bărite-n noi (se spune că s-ar curăța mai greu decât petele de noroi). Cu sentimentele am înfășurat ghimpii din cale, să nu intre la copii în sandale, sau am tapetat zidurile unei case noi, nu de alta, dar sint calde și moi.

Dealtfel, totdeauna sentimentele cos între oameni un fel de țesătură (așa se și explică de ce se menține în lume o oarecare temperatură).

Sentimentele de iubire să știți și voi, nu e cazul să le descurțați. Mai bine feriți-vă mâinile. E pericol! Vă electrocutați.

Sentimentul de frică s-a dovedit cel mai nepricopsit, m-a și plictisit: dir-dlie, crește și se-ncrețește.

Recunoștința abia am găsit-o, mi-o furase un leu dresat și vegetarian, minca numai mere coapte pe plită, pe dresor neputînd să-l înghită.

Vreau să înaintez cu dereticatul, dar ceva mă împiedică, ceva (așa se în-timplă în viață) mă reține un sentiment subțire ca un fir de ață, mila de-un pui de arici, rătăcit prin ceață.

LUCIA OLTEANU

FABULE FARA MORALA

O cioară o întrebă pe o privighetoare:

— Spune-mi, soro, la ce școală ai învățat tu să cinți, că aș vrea s-o urmez și eu.

— La nici o școală — îi răspunse privighetoarea. Am învățat de la mama.

— Vezi, dragă, ce-nseamnă să ai o mamă cu cultură muzicală! — zise cioara cu tristețe.

*

O cobră mușcă un elefant. Fulgerat de venin, acesta se prăbuși, pe moarte.

— De ce ai făcut asta? — o întrebă el înainte de-a închide ochii.

— Nici eu nu știu — îi răspunse cobra. Cred că din obișnuință.

*

Un țințar se afla în preajma unui leu, cînd răsună o bubuitură și acesta rămase lat la pămînt.

— Vai, acum e rîndul meu! — își zise țințarul și închise ochii, așteptînd a doua împușcătură.

*

O baltă îl apostrofă pe un pîrîiaș, care sălta și susura printre pietre, în preajma ei:

— Mă, bezmeticule, de ce nu stai niciodată locului, să te mai odihnești și tu ?

— Ca să nu mi se strice apa ! — îi răspunde pîrliașul, văzîndu-și mai departe, limpede și răcoros, de joaca și de alergătura lui.

*

O muscă se rugă de o albină să-i dea și ei rețeta după care prepară mierea. Amabilă, albina i-o dădu. Musca atît se chinuî să facă și ea miere, că pînă la urmă muri de foame.

*

Intr-o zi, un sătean văzu o vulpe care-i da tircoale ogrăzii, uitîndu-se cu jînd printre scindurile gardului la găinile din curte și adulmecînd lacomă. Omul puse mina pe un rețev și pe cîteva pietre și se luă după ea, lovînd-o zdravăn. Vulpea fugi îngrozită spre pădure, zicîndu-și cu tristețe :

— Tare mai sînt eu năpăstuită de soartă ! Nici să admir găinile n-am voie...

*

Intr-o baltă, o știucă mare făcea prăpăd printre ceilalți pești. Intr-o zi se luă și după un peștișor cît degetul. Peștișorul fugi cît fugi, dar dîndu-și seama că nu mai are nici o scăpare, înghiți momeala din cirligul unei undițe, zicîndu-și :

— Mă bucur totuși că sînt ultimul pește pe care-l mai mîncă ea.

Și muri împăcat, în timp ce pescarul scotea din apă știuca cea lacomă.

*

Un iepure le vorbea puilor lui despre felul în care să se păzească de lupi, vulpi și de alți dușmani ai neamului iepuresc. Și așa de mult se cufundase în explicații, încît nu simți vulpea care se apropie și-l înhăță ca din oală.

*

Un fluture de noapte îl întrebă pe un licurici :

— Cînd pe cer strălucesc atîtea stele, la ce-ți mai consumi energia ținînd aprins bobul tău de lumină ?

— Pentru că stelele sînt prea sus și lumina lor n-ajunge totdeauna printre frunze și ierburi, pe unde merg eu.

*

O rimă i se adresa unui fluture :

— Înainte de-a deveni fluture, și tu ai fost un fel de rimă. Așa că trebuie

să știi ; spune-mi, crezi că va trebui să mă mai tirăsc mult pînă-mi vor crește și mie aripi ?

— Nu știi ! — îi răspunde fluturele. Că eu m-am tîrit pe sus, pe frunze și pe ramuri, în lumină și-n soare, nu ca tine pe jos, pe pămînt, la umbră și la umezeală.

*

O furtună aruncă pe nisipul de pe malul mării o balenă și un țipar.

— Ajută-mă, soră ! — se rugă țiparul de balenă. Că tu ești mare și puternică.

— Am fost ! — îi răspunde balena. Cînd eram în apă. Acum însă sînt tot așa de neputincioasă ca și tine.

*

Purtîndu-i pică furnicii, greierele o pîndi într-o zi la marginea drumului și văzînd-o cum trece spre mușuroi împovărată de greutatea unui bob de grîu, îi spuse că e o mărginită, că în afară de faptul că muncește ca o roabă, nu mai știe să facă nimic altceva.

— Și ce anume crezi tu că ar merita să mai fac ?

— Să cinți, de pildă. Așa, ca mine.

— Cînt și eu — îi răspunde furnica. Dar nu vara, cînd trebuie să-mi adun proviziile, ci iarna, cînd afară viscolește, iar eu stau la căldură și lingă cămarile pline.

*

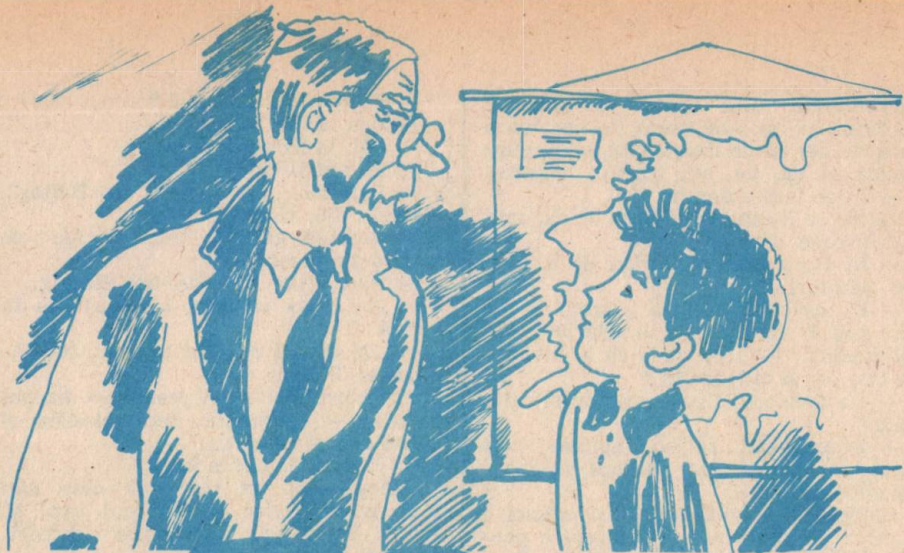
Un lup bătrîn, căruia îi căzuseră toți dinții, cu toată foamea care-l chinuia, nu se putea obișnui să mîncească iarbă. Pentru a se îndemna la așa ceva, ieși într-o poiană unde păștea o turmă de oi, cu gîndul să pască împreună cu ele. Oile însă, cum îl văzură, o rupseră la fugă.

— Stați, că nu vă mai pot face nici un rău ! — se rugă lupul de ele.

Oile însă nu-l ascultară. Rămas singur, lupul fu văzut de cîinii de pază, care se repeziră după el. Flămînd și slăbit, lupul o rupse la fugă cu ultimile puteri, zicîndu-și :

— Ce ființe mărginite și ne-nțeleghătoare sînt și oile astea !...

CONSTANTIN DIACONU

CEASUL

schită de ȘTEFAN ZAIDES

De câte ori mă uitam la ceas, Victor Bologa ofta și privea distrus în tavan.

— Ei ? ! îl întrebam eu nu tocmai contrariat.

Victor ofta iar :

— Nu ți-am spus, bre, omule, o dată ? ! Nu țe mai uita la ceas !

Rideam :

— De ce ?

— Așa ! Tu te uiți la ceas, profesorul se uită la tine, te vede cum te tot uiți la ceas, se supără și își zice : „Aha ! E obraznic ! N-are răbdare. Nu-i nici atent. Ia să-l ascultăm !” Și pac !, mă aleg cu un 3 !

— Nu-i clar ! replicam.

— Ba, e mai clar ca ziua !

— Adică ?

— Adică așa : că ne scoate pe-amin-doi, să nu zici tu că are ceva cu tine. Or, dintre noi doi, numai eu... nu știu lecția !

În momentul acela pricepeam. Dar, fie că era prea târziu, și eu îl exasperasem de acum pe profesor, fie că, în fapt, îl exasperase chiar Victor cu figura lui pe care treceau, rînd pe rînd, toate apele neliniștii. Că o dată și auzeam : „Bologa și Baltag, la lecție !” Glasul profesorului, vezi bine !

În fața tablei, ștersă ogindă, ne făceam mici-mici, încît mai să nu ne mai găsească nici vorba profesorului.

— Păi, Baltag, ia să spui dumneata cum cum o duceau francii sub mero-vingieni ? !...

Evident, săream de bucurie : parcă

ce altceva rumega mintea mea decît grija pentru amărății aia de franci sub merovingieni ? !

De regulă, pe la aprecierea că aș fi răspuns de 8 sau 9 mi se sugera să tac ; nu de altceva, dar să nu cumva să rămînă prea puțin timp pentru amicul meu Victor. Și tăceam ; pentru că, deși nici 8 și nici 9 nu pot fi vreodată egali cu 10, decît în condiții cu totul străine de catalog, erau, totuși, binevenite.

— ...Iar dumneata, Bologa, să ne povestești ceva despre... despre... carolingieni. Și fii atent, că Pepin cel scurt n-a avut o domnie prea scurtă... Și poți să nu-ncepi cu el ! sugera, cu bună-voință, profesorul.

Bologa, atent, o lua chiar de acolo de unde — era clar — profesorul n-ar fi dorit s-o ia. Și începea :

— Pepin cel scurt... ăăă... Pepin...

„Cu un singur ă”, sufla careva în batjocură.

— ...cu un singur ă — repeta, silitor, Victor.

— „Cu un singur ă — relua profesorul de istorie — de la papă... lapte ! Știi, ori ba ?

— Ăăă... știu — sughița de emoție Victor. Pepin a domnit în secolul 18, era fiu de rege și i-a doborît pe... pe... pe...

„Aquitani” ! — sufla careva din clasă.

— „pe anglicani ! relua victorios Bologa.

Profesorul fixa aprig cu privirea plafonul, să nu cadă peste Bologa, lua o gură de aer să se liniștească, apoi, când credea el că, da, s-a liniștit, spunea :

— În ce țară a domnii ?

Victor se îneca de emoție : ei, da, asta să-l întrebe, că asta știe !

— În Rongobaidia ! striga de tremurau geamurile.

— Ei, așa... — spunea profesorul, pe care toți îl vedeau că se află la capătul răbdării — ... se vede că ai învățat. De câte ori ai citit lecția ?

— De trei ori ! ți-a, sigur de reușită, Victor.

— Bine, treci... la loc ! spunea, voit calm, profesorul, dar, de fapt, la capătul răbdării.

Bologa pleca abătut ; avea atunci o mutră ! „Vedeți, mă, ce nedrept e profesorul ?” parcă spuneau privirile sale.

Clasa ridea. Pe furis, evident. Eu, ca o umbră, mă tiram molfuz pe urmele lui Victor. Nu-mi arunca o privire, nimic. Abia în bancă se-ntorcea și-mi ardea un ghionț :

— Fi-ți-ar ceasul de ris ! Și ți-am spus să-l lași naibii în pace... că-i ceas rău !...

...Astăzi, de cum a pășit în clasă, mi-a strigat voios :

— Bătrîne, a treia oră-i istoria, așa-i ! ?

— Da...

— Să dea naiba să nu-ți privești ceasul !...

— Ai învățat lecția ! ! ! ?

— ...că praf te fac ! O să toc ca un papagal și zece îl fac pe Attila !

Ce era să mai zic ? !

— Bine, mă, dacă vrei tu...

În clipa în care Attila a pășit pragul clasei, bineînțeles că, potrivit înțelegerii, n-am mai avut ochi decît pentru... ceas : îl tot priveam, din clipă-n clipă, de parcă cea mai mare grijă a mea ar fi fost că mi-l fură cineva.

La un moment dat și profesorul se impacientă :

— Mai lasă ceasul, Baltag, că te scot pe coridor !

Eu — de unde ! Parcă ce e mai aprig : să-ți spună profesorul să ieși pe coridor, sau te alegi cu vreo scatoalcă, ori vreun ghionț de la Bologa ? !

În cele din urmă, bietul om, exasperat, spuse :

— Ia fă matala pași... pînă la tablă ! Pe urmele mele și Bologa.

Ne-aliniam ca de obicei.

Cînd sălta privirea din catalog, profesorul îl zări :

— Dumneata ? îl chestionă el direct.

Dar Bologa își admira virfurile ghetelor cu atîta atenție, încît profesorul trebuia să repete întrebarea :

— Dumneata, Bologa ? ?

Bologa zimbi spășit :

— Păi, la lecție și eu !...

— Te-am invitat eu ? ! ?

— Păi, da... Că o dată cu Baltag... Ceasul... Eu, mereu...

— Închide gura și treci la loc ! se supără profesorul.

— Bine, dar de cîte ori Baltag...

— Am spus să treci la locul tău în bancă ! ?

— ...și eu, că eu... Cu ceasul... tot bo-dogănea Bologa.

Profesorul își privi ceasul — timpul trecea ! — se supără de-a binelea și spuse clar și răspicat :

— Treci imediat la loc !

Bologa făcu un pas, dar cînd să-l facă pe-al doilea nu se mai urni și, întors iarăși cu fața spre catedră, mormăi :

— Da, dar ceasul, eu l-am...

Atunci profesorul deschise catalogul cu o asemenea dorință de a-l fi aruncat în capul cui-a, încît Bologa se și pregăti pentru o asemenea eventualitate.

— De luni de zile te-ascult !... Doar-doar să-ți îndrept nota, iar dumneata ?... Pe lingă faptul că nu înveți, că ești neatent la oră și, cu Baltag — care învață, totuși — tot manevrați nepriciposul asta de ceas (și împunse cu degetul în direcția stîngii mele, unde se vedea ceasul împricinat), mai ai și tupeul să-mi conturbi ora și să... să...

— Păi, ceasul, tovarășe profesor ! Asta e — ceasul, cum ziceam și eu, că de el era vorba și...

Coborînd de la catedră, profesorul își lepădă ochelarii și veni de se uită — nici de la o palmă distanță — în ciuful rebel al lui Bologa.

— Băiețș ! suspină dînsul. Ia spune tu, băiețș, de cîte ori ai tot privit, în bancă, ceasul lui Baltag ?

Bologa sălta și el privirile în tavan — chipurile să-și amintească ! — apoi spuse :

— Păi, eu am privit ceasul lui Baltag de... două ori ! Ba, nu — se corectă el imediat — de trei ori !...

— Buuun !... făcu profesorul. De... trei ori, da ?

— Da.

— Buuuun ! Atunci, trei... la loc, băiețș.

Bologa se așeză contrariat în bancă.

— Și cînd te gîndești — spuse el cu o voce de ți se făcea milă — că astăzi chiar învățasem lecția... Că tot o dasem în bară, data trecută, cu Rongobaldia... Azi tocisem o grămadă tocmai despre rongobalzi !...

schiță de AL. VERGU

Într-una din zile, eu și cu Miha Cercel am mers la Casa pionierilor și șoimilor patriei să dregem niște exponate cu mici defecțiuni, cauzate de transport și care nu mai funcționau.

Mășteream de citeva ore la o sanie cu motor, folosindu-mă de schema anexată. Îi găsisem numaidecât hiba, citeva fire întrerupte în circuit și în timp ce lucram, fluieram abia auzit, din vârful buzelor un marș. Prietenul meu Miha se împotmolise la combina de extracție a minereului, evident, o combină în miniatură. Dar nu știu de ce, el nici măcar nu încerca să găsească defecțiunea; sta și se uita și parcă construia ceva în minte. Să fie chiar așa de complicat, să nu știe ce are de făcut? mă întrebam. M-ar fi mirat acest lucru; Miha Cercel citea o schemă la orele de atelier, dintr-o singură privire, oricât de sofisticată ar fi fost suprapunerea aceea de linii. Totdeauna mergea la sigur; un lucru apoi făcut de mîna lui, era fără cusur. Și atunci ce se întîmplase? Sau, va fi stînd el cu schema în față, dar gîndurile îi erau în altă parte. Asta mai curînd. Cînd și-a ridicat ochii la becul aprins din tavan, mi-am zis: Precis că acum are să facă asociația, comparîndu-l cu soarele de pe cer și să scoată plăcuța de cobalt! Și-mi venise în minte întîmplarea, cum ne uitam noi în „Cuptorul so-

lar“, ducînd pe rînd plăcuța de cobalt la ochi, în vacanța de iarnă.

Ne propusesem să facem o vizită la combinatul din Hunedoara, să vedem cum se elaborează o șarjă de oțel; trebuia să mergem cu toată școala, dar pentru că ninsese peste noapte și cursele auto au fost întrerupte temporar, vizita s-a amînat. De altfel, datorită viscolului și școlile au fost închise pentru două zile. „Vrei să încercăm noi doi, pe jos?“ a zîs Miha Cercel. Ca să nu fim nevoiți să străbătem cei peste zece kilometri pe șosea, am hotărît să trecem peste „cocoasă“, scurtînd drumul. După calculul nostru, trecînd dealul, în trei ore eram acolo; aveam apoi timp să ne și întoarcem pînă seara, mai ales că era soare și frumos. Miha Cercel spuse că de mult aranjase cu unchiul lui, care era maistru oțelar; ba, într-un rînd i-a zis: Veniți, tu și cu prietenul tău, că vă bag eu în hală, vorbesc la poartă să vă lase să intrați și vin să vă iau.

Pornisem, deci, spre combinat, hotărîți să trecem cocoasa muntelui. Dar abia că am urcat o sută de metri și ne-am împotmolit, stratul de zăpadă trecîndu-ne de genunchi. Renunțăm? am zis. Miha a ridicat din umeri: N-avem încotro! Înainte să coborîm, am mai stat puțin să ne odihnim și să contemplăm priveliștea; era o vreme extraordinar

de frumoasă, iar zăpada strălucea în soare de îti lua ochii. Și cum stam noi acolo pe versant cu burta pe zăpadă, MiHu Cercel a scos plăcuța de cobalt, pe care o căpătase de la unchiul său și o avea la el, tocmai să putem să ne uităm în flăcările din cuptor, și am privit pe rînd în soare. „E cel mai fantastic cuptor!” ne minunam noi. „Uite cum clocotește oțelul!” „Ei, nu s-ar putea zice că n-am văzut, totuși, ceva!” am mai zis, pe cînd coboram, nevrînd să recunoaștem că a dat greș tentativa noastră de a escalada muntele, iarna.

Contrar părerii mele pe care mi-o făcusem despre el, stînd cu ochii la becul din tavan, MiHu Cercel mă întrebă:

— Ei, amice, cum ziceai că s-a întîmplat atunci în tabără, cînd i-ai urmărit pe ăia?

— N-am urmărit pe nimeni, ce-ți veni să întrebi.

— Cum, nu ziceai tu că ai fost pentru o zi detectiv?

— Da, cu detectivul ai dreptate, începusem să-ți spun. Eram de cîteva zile într-o tabără de pionieri și școlari din munții Dornei; asta ai reținut, cred. Tocmai îmi notam în jurnal ultimele impresii cînd, la un moment dat, m-am trezit că îmi „împănnez” relatarea cu frînturi dintr-o discuție care venea din camera pionierului... Dar MiHu nu mă mai urmărea demult; eram gata să-i zic: Ai cumva la tine plăcuța de cobalt? Mă uitam la el cît de nedumerit pare în fața celui mic agregat, care fusese conceput și lucrat tot de un pionier, bineînțeles, și nu-mi puteam explica ce anume poate fi, că nu pricepe. Părea chiar încruntat; ceva, desigur, nu era în regulă.

— Chiar, nu știi ce ai de făcut? l-am întrebat, venind lîngă el. Mă lăudam puțin, dar începusem să fiu și răutăcios. Eu, ce-am avut de lucru, am și terminat; a fost o nimica toată. Dar tu? Ce-i așa de complicat aici, că te-ai împotmolit? Mă lași puțin pe mine, să văd...

— Prinde cap la cap cele două sîrmuțe desfăcute în mustăți, de pe bobina cu izolat roșu, a zis MiHu Cercel, de parcă am fi inversat rolurile: eu fiind acela care nu știa ce are de făcut.

I-am urmat sfatul; am atins capetele celor două sîrmuțe pe care mi le-a arătat și beculuțel de control din fereastra agregatului s-a și aprins. Asta era tot? Le-am sudat și le-am înfășurat în izolir-band.

— Văd că știai ce are, de ce atunci nu le-ai prins tu? i-am zis contrariat. Într-adevăr, nu trebuia decît să prinzi cele două sîrmuțe!

— Nu asta e important, a murmurat el, cu gura altuia, parcă. Am făcut o sută, poate o mie de calcule; mi-e capul ghem.

— Ce calcule? Faptul devine interesant!

— Pe mine mă interesează de ce se descarcă bateriile. Că asta e hiba... Așa cred, aici am ajuns cu calculul. Poate o defecțiune la bobinaj?...

— „De ce se descarcă”..., am murmurat eu cuvintele lui. Dar nu pentru asta am fost noi trimiși aici! mi-au zburat cuvintele, fără să mă gîndesc prea mult.

— Atunci pentru ce? mă repezi el, cu reproș. Doar ca să legi două lițe? Asta putea s-o facă oricine, și supraveghe-torul de sală, nu-ți trebuie neapărat să cunoști...

— De acord! am sărit în picioare. Spune, ce trebuie să fac? Era ca și cînd aș fi vrut să recuperez ziua pierdută...

— „Să recuperezi?” spuse MiHu Cercel și-și stăpîni cu greu un zîmbet ironic. La tine, observ bine, nu există pierdere, totul se află imprimat pe bandă cu program, în calculator?!

— Dacă ai de gînd să rizi mai mult, îi zic, găsesc un alt subiect mai amuzant. Dar te las să mă înțepi, în acest fel, poate ți se descarcă bateria! și bat cu degetul la cap. Prietenul meu, MiHu, în loc să-i sară mustarul, rîde și-mi prinde brațul de plecare. Supraveghe-torul de sală ne-a mulțumit, asigurîndu-ne că are el grijă, de aici înainte, ca micii vizitatori să nu mai umble la exponate, sau să le încerce, curioși să vadă cum merg.

— N-a fost cine știe ce! m-am grăbit să răspund și pentru MiHu, care, prins iarăși în calculele lui, în loc s-o ia spre ușă, pornise invers și era gata să intre într-un panou.

Afară, razele soarelui primăvăratice ne-au învăluit sub un duș cald. Și nu știu ce-mi veni să zic:

— Ți-amîntestî, Mihule, cînd am mers și am stat cu burta pe zăpadă, pe deal și priveam în „cuptorul solar” prin plăcuța de cobalt?

Dar MiHu Cercel nu mi-a răspuns în nici un fel.. Parcă nu mă auzise. Pe semne, că și pe drum, după ce se despărțise de micul agregat din sala de exponate, prietenul meu mai făcea încă, la calcule.

HELIOPLANUL

Nu va știți, traduceți acest cuvânt. Într-adevăr, **helio** vine de la **helios** = soare. Nu e nici o greșeală: aparatul de zbor din imagine folosește energia solară.

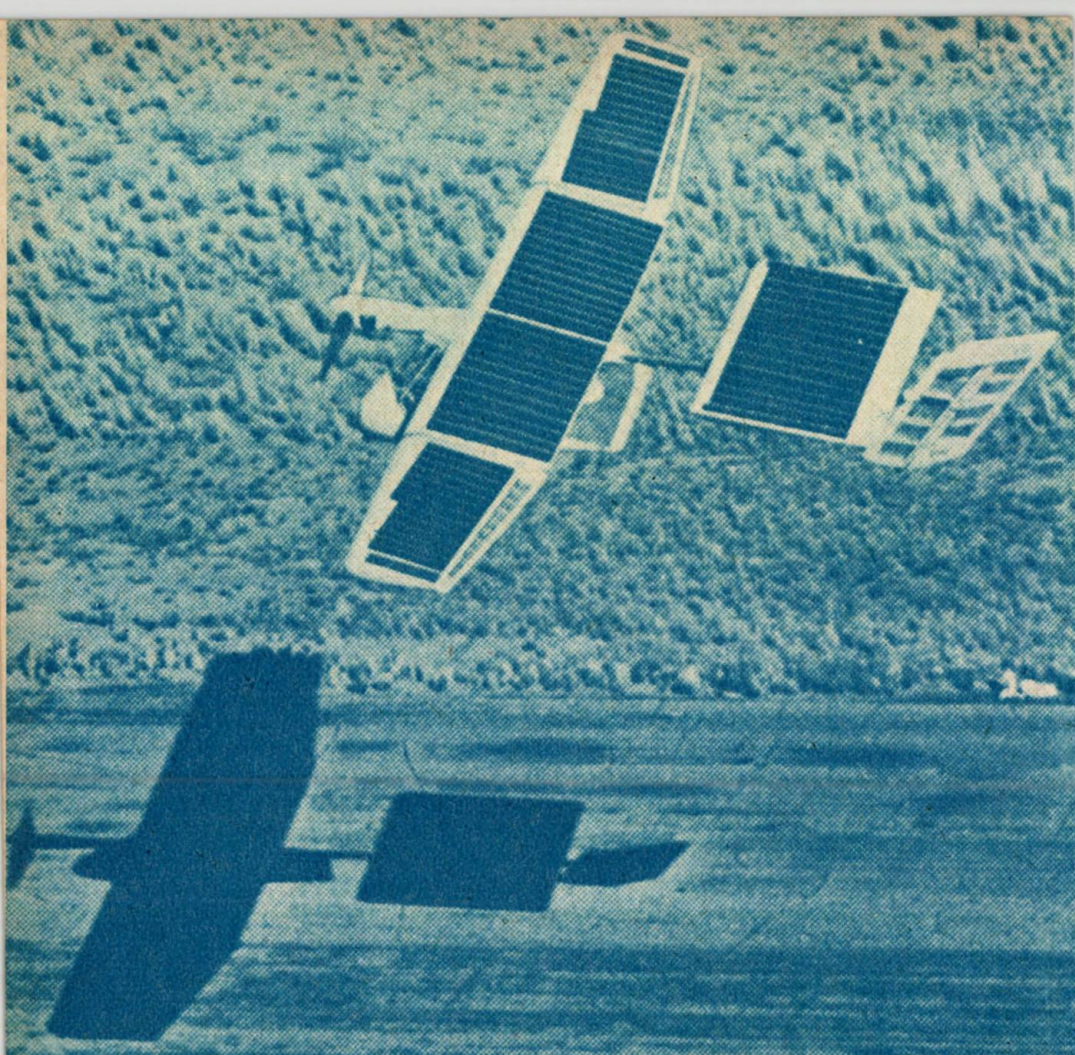
Nimic de mirare în acest veac al înțoarcerii tuturor speranțelor către astrul zilei. Aceasta nu înseamnă că reușita constructorilor nu merită aplauze. Sau că a fost ușoară.

Echipa realizatorilor este a același tineri californieni conduși de Paul MacCready, care a creat celebrele avioane ridicate în aer numai de forța musculară. Amintim cititorilor că acele bijuterii ale aerului sînt foarte sensibile, ele evitînd să înfrunte fie și o adiere de vînt de 1 metru pe secundă. Pe de altă parte, aceste aparate nu se ridică mai sus de cîțiva metri de la sol.

Noua creație a grupului amintit, pe lîngă caracteristica principală — alimentarea solară —, prezintă un interes deosebit, pentru că depășește caracterul de curiozitate oarecum sportivă, întrucît aparatul creat este robust, rezistent și manevrabil ca orice avion.

În ceea ce privește alimentarea, noul tip de avion este în întregime solar. Dacă încercările din trecut asociau bateriilor solare un rînd de acumulatori bine încărcăți, aparatul de care ne ocupăm decolează de la bun început cu ajutorul energiei captate din radiația solară. Urcînd curajos și zburînd cu 50—60 km/h cînd vremea este frumoasă, el poate plana încă mult după aceea, exploatînd altitudinea atinsă, înainte de a ateriza.

Primul avion de acest tip a fost numit „Gossamer Penguin” ; avea o anvergură de 21,9 m și o suprafață a aripilor de 27,6 mp (1). Acest aparat nu era decât adaptarea solară a unui avion „muscular”, ca atare fragil și foarte ușor (23 kg fără celulele solare !). Numeroasele zboruri ale acestui aparat au servit punerii la punct a adevăratului avion solar : „Solar Challenger”. Procurându-și 16 128 de celule solare cu strat subțire (300 de microni), respinse pentru defecte minore de la programele spațiale, constructorii au capitonat cu ele 68 la sută din extradusul noului aparat — aripa și ampenajul orizontal —, însumind 21,9 metri pătrați de celule solare. Pentru a le putea cuprinde, ampenajul orizontal a fost supradimensionat, cum se vede în imagine (2), iar aripa este în cea mai mare parte plană din același motiv. Montarea celulelor permite utilizarea lor în totalitate sau parțial, după nevoie.

Speranțele specialiștilor sînt imense.

După zborul Paris—Londra planificat pentru vara acestui an, constructorii helioplanului își vor concentra eforturile asupra sporirii puterii aparatului. Calculele arată că avionul solar va putea depăși altitudini de 20 000 de metri — lăsînd în urmă, între altele, pericolul de a fi eclipsat de nori.

Să ne amintim că ceea ce obligă orice avion să aterizeze este autonomia sa de zbor limitată. Ea depinde numai de rezerva sa de combustibil (unele aparate moderne sînt realimentate în plin zbor cu ajutorul unor avioane-rezervor). Helioplanul poate zbura cîtă vreme se află în bătaia soarelui. În principiu, un aparat ideal, alimentat fără întrerupere de radiația solară, poate zbura la nesfîrșit !

Dacă această performanță pur teoretică este greu pînă și de imaginat, dezvoltarea unei aviații solare bazate pe virtuțile celulelor fotovoltaice trebuie în mod necesar avută în vedere de viitologii.

MISIUNEA ALFA

1

Scenariu și desene : KIRALY VILMOS

ESCALA PE LUNĂ VA
FI FOARTE SCURTĂ. MIINE
NE CONTINUĂM CĂLĂTORIA.

REALIMENTAREA
CU COMBUSTIBIL
A ȘI FOST FĂCUTĂ.

FACEM O
PLIMBARE
PRIN STAȚIE?

DESIGUR
MARIA.

NAVA E GATA
PENTRU MAREA
CĂLĂTORIE.

ȘI ECHIPAJUL DE
ĂSEMENEA, CĂPITANE.

LA REVEDERE
PRIETENI DE
PE LUNĂ.

CENTRUL SPAȚIAL
VĂ DOREȘTE O
CĂLĂTORIE PLĂCUTĂ

MULȚUMIM

CLEPSIDRA GÎNDURILOR

de PATIȚA SILVESTRU

Deși la izvor fiecare fluviu este un
piriu, nu toate piraiele ajung fluviu.

Pentru cine vorbesc faptele, cuvîn-
tele sună în plus.

A gîndi într-o limbă valorează mai
mult decît a vorbi în mai multe limbi
lucruri negîndite.

Inițiativa este gîndul ce sare șta-
cheta faptei.

O calitate reală este mai des însoțită
de modestie decît una fictivă.

Vîrstă în sine nu poate impune nici
o valoare, dar valoarea poate impune
orice vîrstă.

NE APROPIEM DE
ȚINTA CĂLĂTORIEI
NOASTRE

ICI MISIUNEA APL
URVOLĂM PLANETA
E O ORBITĂ
CUATORIALĂ. APARA
ELE INDICĂ PREZEN
A UNEI ATMOSFERE
RAREFIATE, TOTUȘI
PLANETA PARE
IPSITĂ DE VREO
FORMĂ DE VIAȚĂ.
AR VOM MAI VEDA
DUPĂ CE VOM LUA
CONTACT DIRECT.

PREGĂTIȚI-VĂ
PENTRU COBORÎRE

ATAȘAȚI-VĂ CENTURILE.
DECUPLEZ PILOTUL
AUTOMAT ȘI PREIAU
COMANDA!

DUPĂ INDICAȚIILE
APARATELOR, AM COBORÎT
EXACT ÎN ZONA CARE ERA
PREVĂZUTĂ

E mai avantajos să vorbească opera
ta despre tine, decît tu despre ea.

La șes movilele par înălțimi, iar la
munte numeroase culmi trec neobser-
vate.

Ne asemănăm prin vorbe și ne deo-
sebim prin fapte.

Caracterele se definesc mai deplin la
lumina de fulger a unor grele încer-
cări, decît de-a lungul anilor de acal-

mie.

Avantajele imediate ale minciunii nu
sînt niciodată compensate de daunele
ulterioare.

Răzbește în viață doar cel ce se teme
de laude și nu se sperie de critici.

Nu putem avea amintiri frumoase
din locurile unde n-am lăsat urme fru-
moase.

Este mai important să dorești doar

CLEPSIDRA GÎNDURILOR

ceea ce poți avea, decît să ai tot ce ți-ai dorit.

Fizic creștem numai pînă la o vîrstă, moral toată viața.

Pe scara valorilor ne ridicăm numai pînă la înălțimea realizărilor.

Pionierii sînt o speranță, uteciștii o devenire, comuniștii o certitudine.

Cînd prea mult timp ai fost o speranță, cu greu mai ajungi o împlinire. Elevul protejat este în viață omul cel mai neajutorat.

Dintre febre numai cea spirituală indică sănătatea.

Pro Design

elevi
economisirea la **CEC** vă răsplătește întotdeauna

DIN TAINELE VIETII

Din Almanahul „Cutezătorii“ 1982 nu putea lipsi reîntîlnirea cu animalele preistorice a căror biografie a fost urmărită cu atîta interes de cititori în paginile revistei noastre. De astă dată vi-i prezentăm pe acești giganți în cadrul perioadei geologice în care au trăit.

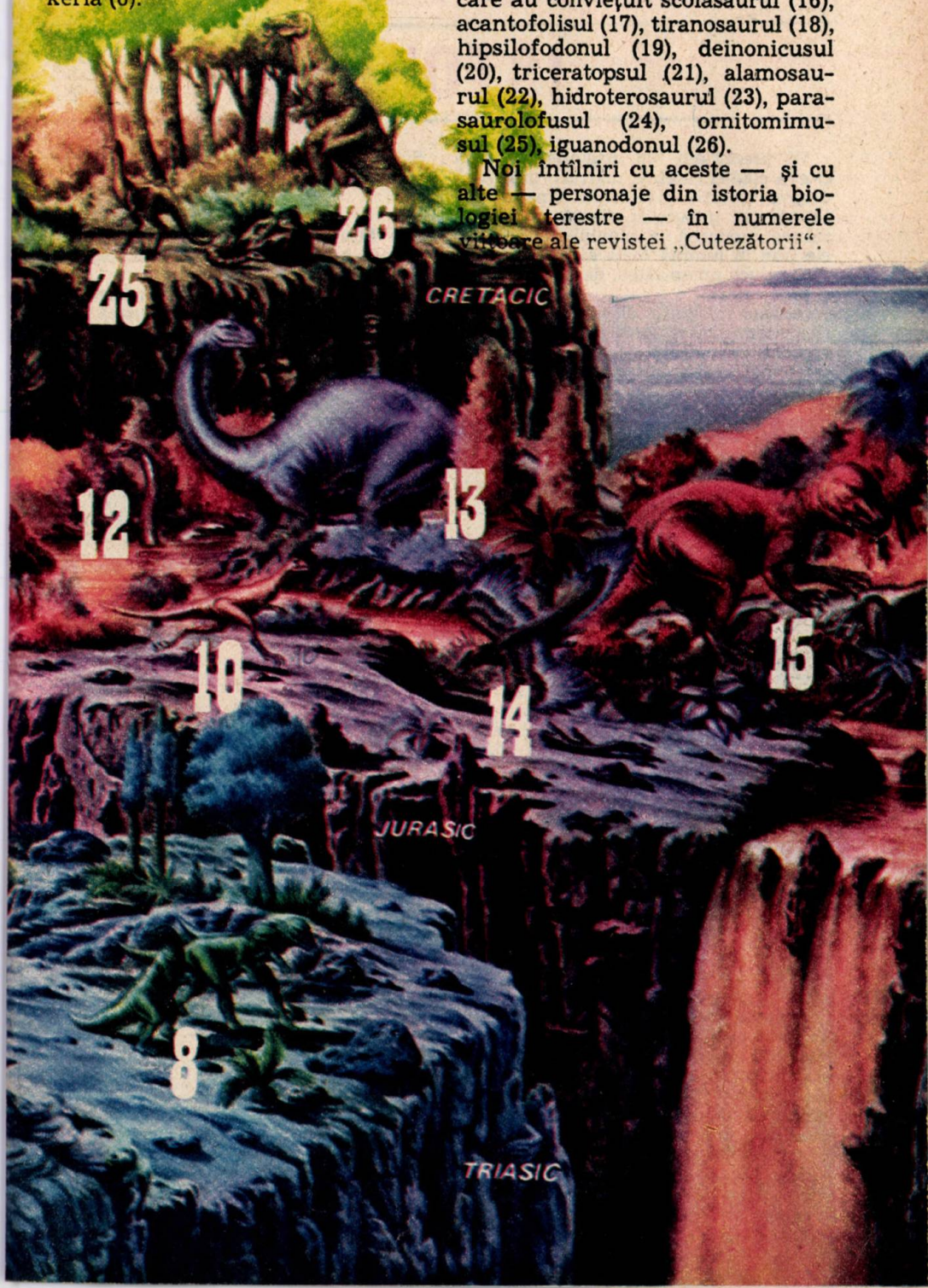
De jos în sus și de la stînga la dreapta avem :

Triasicul (albastru), în care s-au dezvoltat sașisucul (1), ornitosucul (2), proterosucul (3), platerosaurul (4), pterosaurul (5), tanistrofeul (6), cinognatul (7), euparkeria (8).

Jurasicul (mov), în care stăpîinii Pămîntului au fost stegosaurul (9), compsognatul (10), brahiosaurul (11), apatosaurul (12), diplococusul (13), arheopterixul (14), allosaurul (15).

Cretacicul (ocru), perioadă în care au conviețuit scolasaurul (16), acantofolisul (17), tiranosaurul (18), hipsilofodonul (19), deinonicusul (20), triceratopsul (21), alamosaurul (22), hidroterosaurul (23), parasaurolofusul (24), ornitomimusul (25), iguanodonul (26).

Noi întîlniri cu aceste — și cu alte — personaje din istoria biologiei terestre — în numerele viitoare ale revistei „Cutezători”.

EDIFICII AL CĂROR ARHITECT A FOST ISTORIA

Vă prezentăm în paginile de față câteva clădiri celebre, mărturii grăitoare despre valorile civilizației umane. Fie că aparțin trecutului, fie că țin de vițiunea modernă a omului-constructor, ele pun în lumină forța expresivă a tot ce produce umanitatea, de la începuturi și până astăzi.

Însoțim imaginile alăturate cu gândurile citorva mari constructori, arhitecți, oameni de cultură și filozofi asupra celei mai vechi dintre arte. Aforismele au fost desprinse din lucrarea arh. Gh.

Săsărman, „Funcțiune, spațiu, arhitectură” (Ed. Meridiane, 1979).

● Mai înainte de a fi o artă, arhitectura e o necesitate a vieții sociale (D. Berindei).

● Și dacă muzica este arhitectura sunetelor, arhitectura este muzica spațiului (I. D. Berindey).

● Căci arhitecții au fost întotdeauna cei mai buni cronicari (G. M. Cantacuzino).

● Arhitectura depinde de epoca sa. Ea este cristalizarea structurii sale interioare, dezvoltarea progresivă a formei sale (L. Mies van der Rohe).

● Arhitectura este muzică solidificată (Novalis).

● Arhitectura este arta de a aranja și de a decora edificiile ridicate de om, oricare le-ar fi destinația, în așa fel încât vederea lor să contribuie la sănătatea, la forța și la plăcerea spiritului (J. Ruskin).

● Arhitectura este o artă și o știință. Artă de a clădi trainic și frumos. Este arta dictonului clasic: 'utile et dulce' (I. D. Trajanescu).

● Arhitectura are un sens politic, pentru că edificiile publice fac podoaba unei țări; aceasta e temelia unei națiuni (...); ea face ca poporul să-și îndrăgească țara natală și această pasiune este la originea tuturor marilor acțiuni în sinul unei comunități (C. Wren).

● Uneori un oraș prezintă tot atita varietate cit oricare edificiu, și se înalță cu aceeași îndrăzneală (F. L. Wright).

● Arhitectura este destinată a servi procesele de muncă, de odihnă sau cultură, pentru care creează un cadru material, în primul rând sub aspect utilitar (G. Curinschi).

● Arhitectura este o muzică încremenită (Goethe).

● Artă a străzii și a mulțimii, arhitectura contribuie la cultura estetică și practică a poporului și e mai mult ca oricare altă artă de pedagogie socială (D. Gusti).

● Ea (arhitectura) este începutul artei (Hegel).

● Rolul de a cuprinde ansamblul civilizației, de a controla și dirija dezvoltarea mediului de viață revine arhitectului. Din acest motiv, arhitectul trebuie să fie un om de cultură universală (Hara Hiroshi).

● Arhitectura este Marea Carte a Umanității, expresia principală a omului în diferitele sale stări de dezvoltare, fie ca forță, fie ca inteligență (V. Hugo).

● Construcția este ca să țină; arhitectura — ca să emoționeze (Le Corbusier).

● Arhitectura și urbanismul, care sînt mijloacele prin care oamenii asigură propriul lor vițel cadru său util, exprimă cel mai just valorile materiale și morale ale unei societăți (Le Corbusier).

● Arhitectura nu este o artă, ci o funcție naturală. Ea crește pe sol asemenea animalelor și plantelor (F. Léger).

● Arhitectura este istoria vie a popoarelor rostită în limbajul abstract al materiei (P. E. Miclescu).

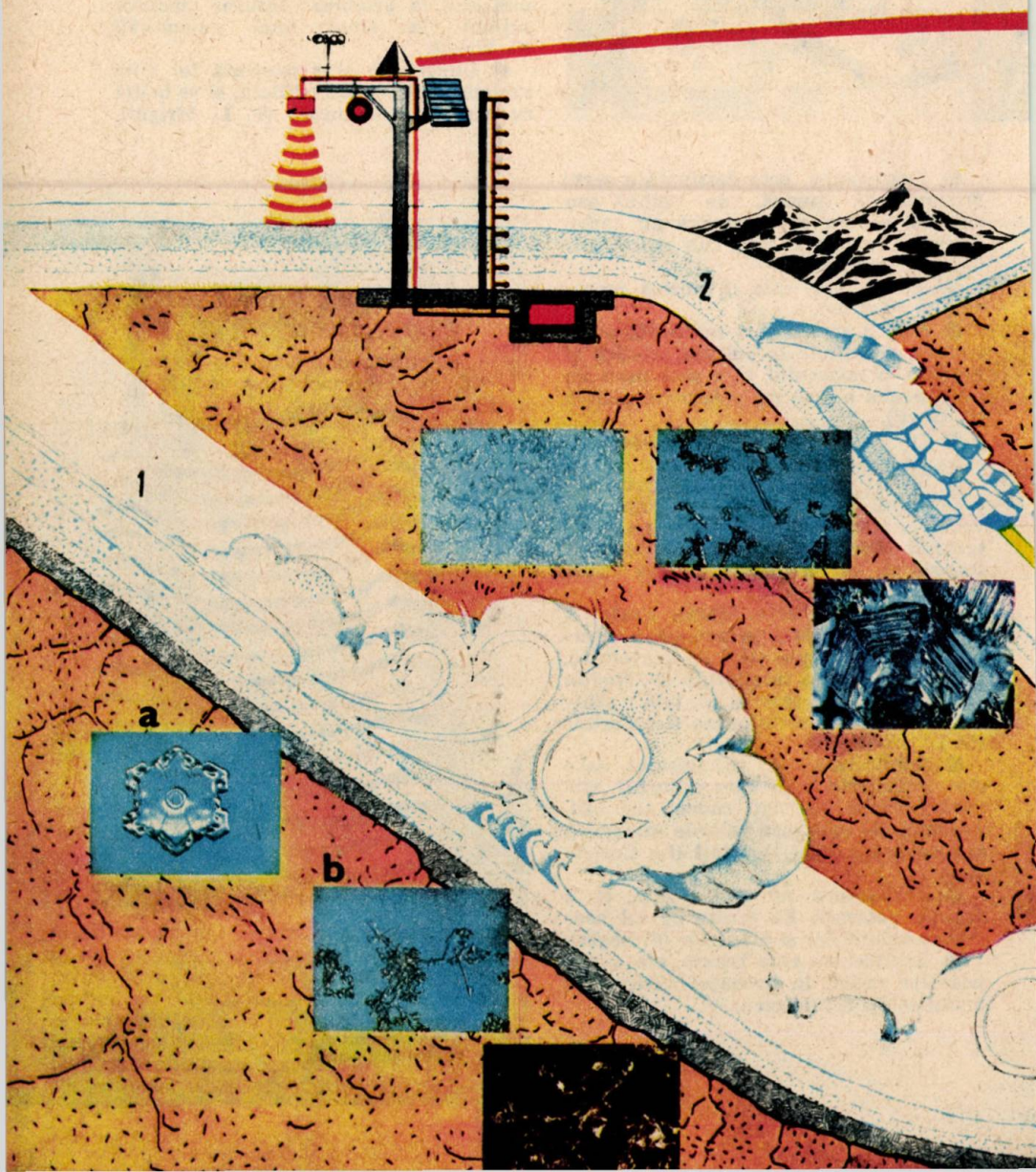
CUM SE FORMEAZĂ AVALANȘELE

În esență, o avalanșă este rezultatul alunecării unui strat de zăpadă peste un altul. Cauza este depășirea de către greutatea stratului de zăpadă a forței de coeziune a cristalelor care îl formează.

Unele forme ale fulgilor de zăpadă (cele în stea) rămân stabile pe locul în

care au căzut chiar și în cazul unei pante de peste 80 de grade. Dimpotrivă, cristalele de gheață rotunjite (fulgi de zăpadă spărți sau topiți) nu rezistă decât rareori fără să cedeze la o înclinare de 45 de grade.

După cum rezultă din studiile întreprinse către sfârșitul vieții sale de Henri

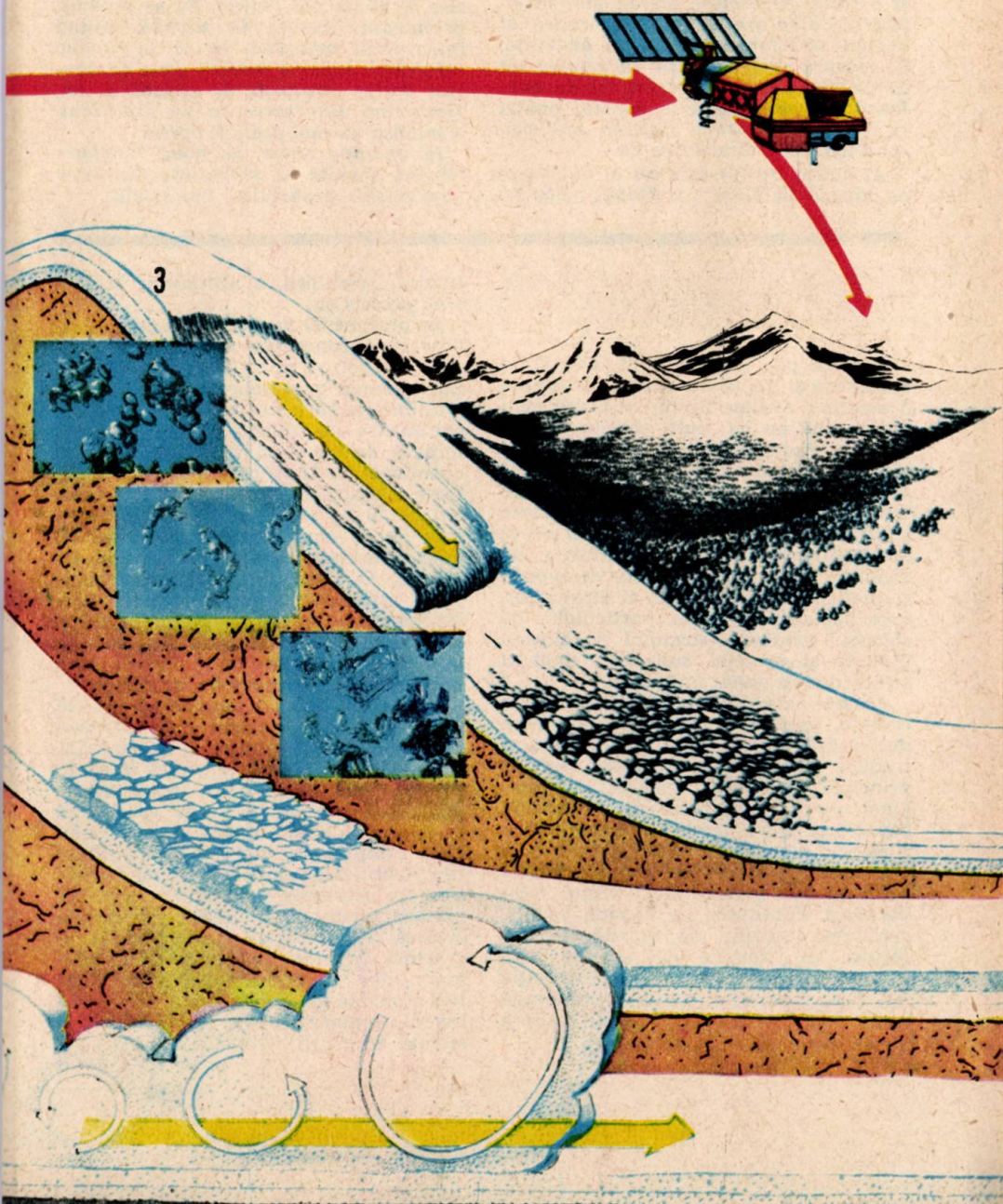

Coandă, cristalele de zăpadă apar într-o multitudine de forme cu însușiri diferite. De-a lungul existenței lor, ele suportă diverse transformări. În general, fulgii de zăpadă, cu multe ramificații care se „agață” între ei, rămânând stabili, devin cu timpul fie ace de gheață, fie „degetare” sau granule care alunecă lesne.

Greutatea stratului de zăpadă, configurația terenului, forma cristalelor, temperatura fac avalanșele să nu fie întru totul identice. Specialiștii le împart în

trei grupări. Urmăriți, în vreme ce citiți textul nostru, cele trei cazuri din planșa de mai jos.

Primul tip (1) îl formează avalanșa de zăpadă proaspătă. Este cazul majorității avalanșelor. Ele se produc în cursul ninsorii sau îndată după aceasta, atunci când acumularea zăpezii dezechilibrează stratul depus. Când zăpada proaspătă cade pe timp geros, ea este prăfoasă. În acest caz stricăciunile sînt opera norului de zăpadă stirnit de avalanșă și precedind-o. Această parte

aeriană a avalanșei se prelungește dincolo de panta de alunecare. Fotografiiile care însoțesc desenul indică formele pe care le ia zăpada antrenată în formarea tipului respectiv de avalanșă. În cazul celei de zăpadă proaspătă (1), imaginea foto de sus (a) prezintă un fulg de zăpadă proaspătă. Ninsorea se depune pe un substrat mai vechi, alcătuit din fragmente de cristale înghețate (b), format la rândul său peste o crustă retopită de granule lipite.

După cum indică desenul, pătura de zăpadă proaspătă alunecă peste cea veche, înghețată, stirnind un adevărat nor de zăpadă prăfoasă. Pe măsură ce coboară panta, aceasta formează vîrtejuri de aer, care dau norului proporții și o forță distructivă mereu mai mare. Săgețile albe arată sensul de rotire al acestor vîrtejuri, care fac ca avalanșa, pe măsură ce înaintează, să smulgă tot ce întâlnește în cale. Acest fel de avalanșă nu se oprește la capătul pantei ci, după cum arată săgeata galbenă, continuă mult dincolo de ea.

Al doilea tip (2) este cel al avalanșei de zăpadă în plăci. Cu timpul, datorită

și frigului, stratul de zăpadă depus devine compact. Pătura pare stabilă, dar se poate întimpla ca stratul inferior ei să cuprindă, ca în fotografiile din dreptul tipului (2) de avalanșă, fragmente cristaline de gheață rotunjite sau nu, ca și „degetare” de gheață. Avem de-a face cu un adevărat covor de rulmenți. La prima supraincălcare a stratului, fie și trecătoare, provocată, de exemplu, de trecerea unui schior, pătura superioară se desprinde și pornește la vale. După cum se vede în desen, placa de zăpadă compactă se sparge în bucăți mari, care alunecă destul de ordonat, pierzîndu-și forma numai la sfîrșitul pantei, unde se oîrșește.

Al treilea tip (3) este cel al avalanșei zise de fontă (de topire). Ea se produce primăvara. Pătura de zăpadă nefiind întru totul omogenă, în ea se produc infiltrații. Acestea macină zona de contact dintre straturile de zăpadă și sol, favorizînd alunecarea ca un lubrifiant. Avalanșa nu mai poate fi oprită.

În imagine apare și noua instalație Nivôse, menită să semnaleze din timp „avalanșele probabile”, via satelit.

S.O.S. AVALANȘĂ!

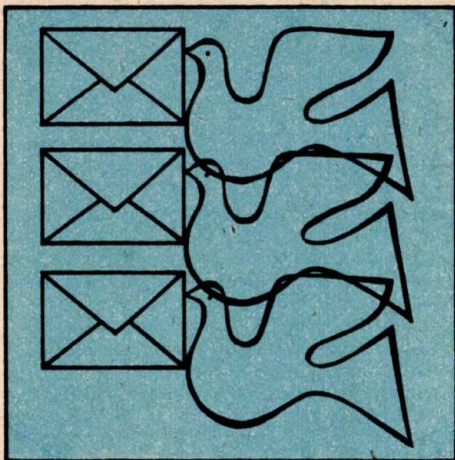
Socotite pe drept cuvînt adevărate catastrofe și avînd nu o dată consecințe dramatice, avalanșele nu sînt, așa cum părea pînă nu de mult, absolut imprezicibile. Factorii de care atîrnă declanșarea unei avalanșe sînt: creșterea greutateii stratului de zăpadă; ridicarea temperaturii, care poate face să alunece stratul superior de zăpadă; diferența de temperatură dintre straturile de zăpadă; coeziunea cristalelor de zăpadă și coeficientul de frecare al straturilor, care depinde de forma particulelor de zăpadă; grosimea stratului de zăpadă inferior și a celui superior; unghiul straturilor pe panta muntoasă.

Aceste date pot fi introduse într-o ecuație, aptă să indice probabilitatea declanșării unei avalanșe. Pentru a traduce în realitate această idee de principiu, specialiștii francezi au imaginat un post automat de observație capabil să ofere datele necesare pentru a se da alarma în zona amenințată. Posturile de observație numite Nivôse transmit date privind norii, vîntul, temperatura, cantitatea de zăpadă căzută, grosimea stratului de zăpadă, temperatura lui, tipurile de cristale care compun straturile urmărite, evoluția lor. Ele, cînd este cazul, semnalează avalanșele din zonă, cu detalii asupra

tipului, orientării, a altitudinii la care s-au produs etc.

În prezent 70 de asemenea posturi de observare funcționează în Alpii francezi. Structura aparatului este simplă. Ea cuprinde o consolă instalată la 5 m înălțime pe care sînt montate captoare-emitaătoare de ultrasunete în mică diferență de fază, un termometru și un anemometru. Un catarg traversează toate straturile de zăpadă. El este echipat cu 20 de captoare plasate la intervale de 20 cm. Acestea culeg date cu privire la temperatura straturilor de zăpadă. O instalație electronică dirijează alimentarea cu energie a instalațiilor, înmagazinează datele culese și le rezumă în mesaje codate pe care le transmite la fiecare trei minute prin satelit stației centrale de urmărire.

Simpla colectare a datelor nu rezolvă însă problema. Corolarul ei îl formează declanșarea preventivă a avalanșelor, după o tehnică pusă la punct și ea în ultimii ani. Mai exact, aglomerările periculoase de zăpadă sînt spulberate cu ajutorul unor explozivi ușori sau gaze comprimate înainte ca modificările stratului să pună problema formării unei avalanșe. Instalațiile de transportare, printr-un teleferic special, a încărcăturilor explozive la locul dorit reprezintă o investiție destul de costisitoare, dar siguranța turismului montan o merită. Nu peste multă vreme pericolul avalanșelor va rămîne de domeniul amintirii.

CÎTE CEVA DESPRE COLUMBOFILIE

În acest an Direcția generală a poștelor și telecomunicațiilor a pus în circulație o emisiune formată din șase valori „Columbofilia”, tipărită în sistemul tiefdruck, în șase culori, valoarea 3,40 lei, avînd un tiraj de 250 000 de exemplare.

Istoria conține numeroase date asupra creșterii porumbeilor în vederea folosirii lor la transmiterea rapidă a informațiilor. După Herodot, perșii, asirienii și babilonienii aduceau la Atena porumbei tocmai în acest scop. Vechi tablouri egiptene și basoreliefuri romane păstrate pînă la noi reprezintă porumbelul mesager.

Pliniu cel Bătrîn descrie la rîndul său această specie. El a lăsat scrieri despre asediul orașului roman Mutina (azi Modena, în Italia), în cursul căruia Decimus Brutus a expediat prin porumbei mesaje de război. Legiunile romane aflate în expediție erau înzestrate cu porumbari mobile. Acest obicei a fost luat și de pescari, care, lansîndu-i, anunțau apariția bancurilor de pești.

Geronimo Cortes, în 1613, redă în cartea sa „Animales terretres y volatiles”, porumbelul uriaș de Valencia, porumbelul zburător de Catalonia și porumbelii mesageri, ca și utilizarea acestora.

Pe noi însă ne interesează numai porumbeii volajori (numiți și mesageri, curieri, călători, poștași, poștari, porumbei-poștă). Aceștia au zborul rapid, un dezvoltat simț al orientării, sînt rezistenți și revin cu regularitate „acasă”, fiindcă fiecare rămîne „legat de porumbăria în care s-a născut și a crescut”.

După corăbierii Egiptului antic, care duceau cu ei porumbei călători pentru

a-și vesti întoarcerea acasă, îi folosesc grecii în secolul al V-lea î.e.n., pentru a anunța rezultatele victoriilor militare și ale... jocurilor olimpice.

Romanii, la rândul lor, după cum arată în scrierile sale Marcus Varro între anii 127 și 116 î.e.n., îi foloseau pentru a transmite rezultatele concursurilor sportive (hipice, de gladiatori).

În veacurile al VII-lea și al VIII-lea, arabii au organizat o rețea de poștă cu porumbei, efectuând în acest fel legătura între unele orașe și chiar pe distanțe foarte mari, folosind porumbeii-poștași de schimb. Acest sistem a fost preluat și de alte țări care l-au aplicat, printre care Siria și Persia.

Porumbeii-mesageri erau, bineînțeles, folosiți în acea perioadă și în scopuri militare.

Acum o sută de ani, când Napoleon al III-lea a fost învins la Sedan și Metz de prusieni, serviciile poștale din capitala Franței s-au închis. Viața însă își cerea drepturile. După numeroase încercări de a înlocui poșta feroviară, René Dagron a microfilmât — pentru prima oară în lume — corespondența poștală și, cu ajutorul unui porumbel, a expediat-o într-un cilindru ușor. El a realizat peste 100 de trimiteri purtând ștampila ofi-

cială a poștei. Astfel s-au născut columbografele.

Dar poșta cu porumbei a mai fost folosită în Europa. Încă în anul 1572, istoria consemnează că în cursul asediului orașului Harlem au fost utilizați porumbeii pentru a transporta poșta, fapt ce s-a repetat și la asediul orașelor Lejda și Veneția. În 1815, firma Rotschild înștiința cu ajutorul porumbeilor o bancă londoneză despre înfringerea lui Napoleon la Waterloo, câștigând astfel un avans de trei zile la bursă.

În războiul franco-prusian din anii 1870—1871 și mai târziu, în primul război mondial (1914—1918), poșta și transmisiunile militare au folosit în mod organizat porumbeii.

Printre rasele cele mai bune, care nu rareori au format subiectul unor emisiuni filatelice, se remarcă „porumbelul voiajor de Valencia”, având 400 grame, introdus în Spania încă din secolul al VIII-lea de către arabi, folosit și de căpitanul spaniol Cortez pentru a transmite știrile între insula Mallorca și peninsula Iberică pe o distanță de 186 km.

Renumiți sînt și „porumbeii-voiajori chinezi” cu ochii albaștri-roșii, despre care avem știre din anul 1753. Alte specii de porumbei folosiți în China în același scop aveau fixate pe spinare mici fluiera, confecționate din bambus, pentru a îndepărta păsările răpitoare.

În Europa medievală au apărut mai târziu, fiind aduși de navigatorii olandezi de la Bagdad. Ei erau din rasa pe care Darwin a numit-o „porumbelul mesager persan”.

Mai sînt și alte rase renumite, în special cele germane, olandeze, belgiene, engleze, americane, elvețiene.

Și românii au creat rase cunoscute în întreaga lume ca: zburătorul românesc de Arad, porumbelul bălțat românesc, jucătorul gălățean vinăt-bălțat, jucătorul pestriț-bălțat de Satu Mare, jucătorul de Iași și Botoșani, negrul-gulerat de București, castaniul gulerat de Craiova, zburătorul albastru de Cluj-Napoca, porumbița mare de Calafat, porumbelul uriaș de Salonta. O parte dintre aceștia au fost înfățișați și pe mărcile poștale apărute recent. Menționăm că valoarea mare a seriei (3,40 lei) redă porumbelul uriaș de Salonta.

Încă din anii 1854—1872, porumbeii călători cei mai rapizi atinseseră viteza de 1230 metri pe minut, respectiv 73 km pe oră. Azi sînt unele rase de porumbel voiajori care zboară cu viteze între 60 și 122 km pe oră, la înălțimi de 900 de metri deasupra pămîntului. Ei pot parcurge distanțe de peste 4000 km în linie dreaptă.

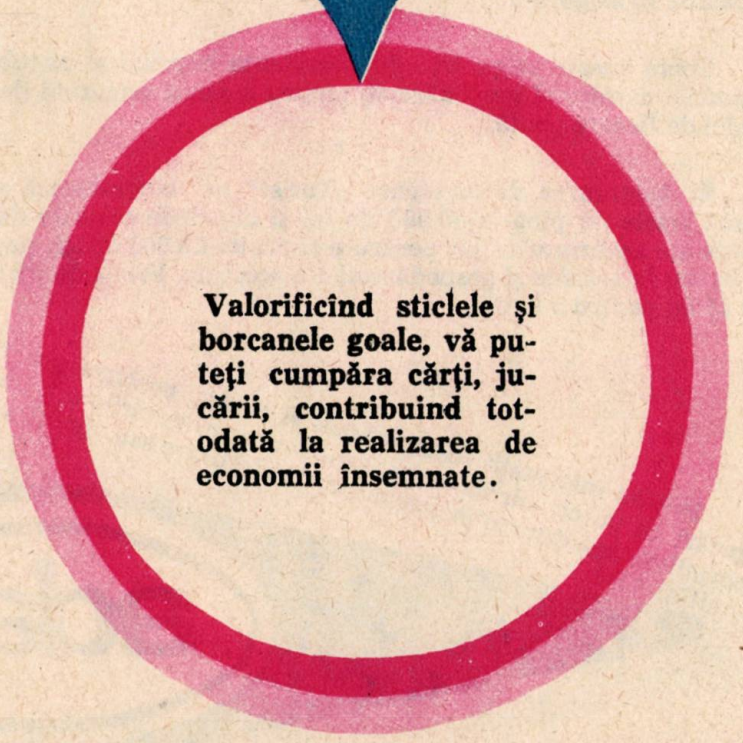
I. PENESCU

VALORIFICAȚI STICLELE ȘI BORCANELE GOALE !

Magazinele alimentare și de legume-fructe primesc toate tipurile de borcane și sticle goale

LA SCHIMB • CONTRA MARFĂ • SAU NUMERAR

Valorificând sticlele și borcanele goale, vă puteți cumpăra cărți, jucării, contribuind totodată la realizarea de economii însemnate.

adas

La administrația Asigurărilor de Stat puteți contracta asigurarea de accidente — la alegere — într-una din cele 4 variante, fiecare din acestea prezentînd caracteristici diferite.

● **Asigurarea de accidente pentru sume fixe, totale, de 19 000 de lei** se contractează pe durata de 3 luni, sau pe durate constituind multiplul acesteia, pînă la 2 ani. Prima de plată pe o durată de 3 luni este de 15 lei.

● **Asigurarea de accidente pentru sume convenite** se contractează pe durate de la 1 an la 5 ani. Prima anuală de plată este de 3,20 lei pentru fiecare 1 000 de lei din sumele asigurate prevăzute în poliță, putîndu-se achita și în rate.

● **Asigurarea familială de accidente** cuprinde soții, precum și copiii, indiferent de numărul lor, în vîrstă de la 5 ani la 16 ani, la sume totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană. Prima de plată, pe o durată de 3 luni, este de 25 lei, pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

★

Toate aceste asigurări de accidente cuprind și pagubele la bunurile casnice și gospodărești, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliță.

★

● **Asigurarea de accidente „Turist”** se contractează pentru sume totale de pînă la 40 000 de lei și cuprinde cazurile de accidente ale asiguratului, iar pentru o sumă de 20 000 de lei, pagubele la bunurile casnice și gospodărești ale acestuia. Prima de plată este de 15 lei pentru o lună.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

adas

MICROTEZE

De VASILE BĂRAN

Excursie (I)

— De ce-i luați pulsul ?
Doar a strigat că-i cel mai curajos :
„Nu vă temeți ! Luați exemplul meu !“
— Da,
dar a apărut
ursul !
Și el a leșinat.

Excursie (II)

Dacă pleci la drum
cu cineva care cunoaște absolut totul
pas cu pas,
cărare cu cărare,
fără să aibă nevoie de nimic,
de nici un sfat măcar,
înseamnă că ai plecat
singur.

Preferință (I)

— Ce flori îți plac ?
Florile de iarnă. Cele din ghivece. Îmi
țin mereu
în casă primăvara !

Sentimente

Îmi plac cunoștințele noi,
cărțile noi,
adevărurile noi,
priveliștile noi,
străzile noi,
magazinele noi,
hainele noi,
în general,
tot ce e nou.
Numai prietenia mi-o doresc
pe măsură ce timpul trece,
cât mai veche.

Preferință (II)

— Ce flori îți plac ?
— Toate. Sînt horticultor.

Alpinism

— Cum a reușit să ajungă în vârful
stîncii ?

— Iată cum :
întîi a ascultat,
apoi s-a antrenat,
apoi s-a uitat, și-a luat avînt,
și, apoi...
a urcat !

Studii

Am o bibliotecă.
Și pe măsură ce citesc
îmi dau tot mai mult seama
că în rafturi
nu sînt cărți :
sînt oameni,
e o lume.

Călătorie

Cel mai greu a fost primul pas.
De atunci merg mereu.
Am observat că porți totdeauna cu tine
primul drum,
primul măr,
primul răsărit de soare
Mai tîrziu, clipele dinții vor fi amin-
tirile
de care nu te vei despărți
niciodată.

Relief

Iarba îmbracă pămîntul
Copacul îi subliniază imensitatea și
puterea.

Numai nivelul mării
îți poate da
înălțimea muntelui.

Tir

Îi va fi foarte greu
să mai ia nota 10
din moment ce pe prima
pur și simplu,
a împușcat-o ! N-a fost decît rănită.
Acum, s-o ocrotească,
va trebui neapărat,
să învețe !

Cenacul

Cînd, scriind,
te consideri un mare poet
gîndește-te că, în jur,
vei avea
și mari cititori.

Precizare

— Am auzit că ești un bun prieten.
— Da, dar și un bun dușman.
Prieten al binelui,
dușman al răului.

**ÎN ORICE ANOTIMP,
PENTRU ȘCOALĂ,
PENTRU SPORT,
PENTRU TIMPUL
VOSTRU LIBER,**

raioanele și magazinele
specializate ale CO-
MERTULUI DE STAT
prezintă o colecție bine
asortată de confecții și
încălțăminte, pentru
fete și băieți.

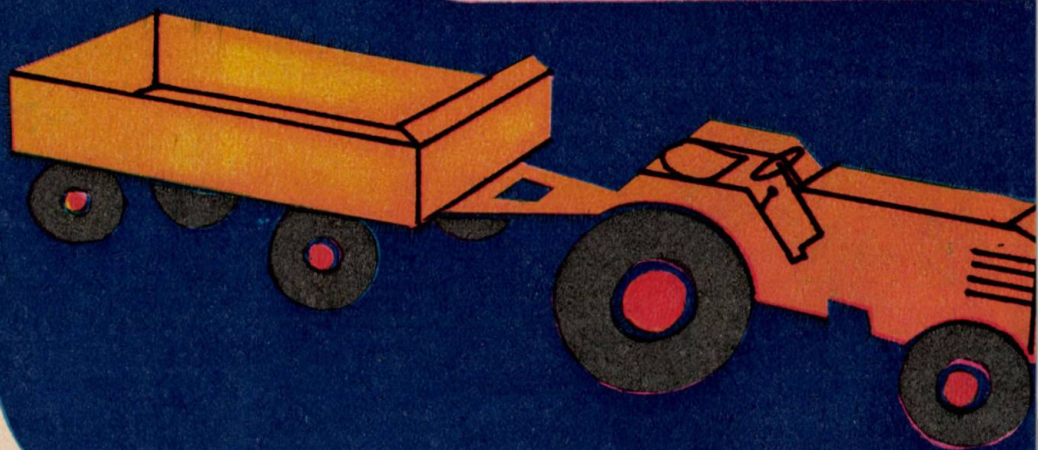

I.A.

Pentru ca joaca voastră să fie cît mai amuzantă, **COMERȚUL DE STAT** vă recomandă cîteva jucării.
Alegeți-vă pe cele mai plăcute !

Jucării mecanizate din metal și mase plastice (cu volan, arc sau motorăș), rachete, mașini de cusut, truse de montaje electronice, truse interfon ; jucării metalice lito-

grafiate ; jocuri din carton poligrafiat cu teme din istorie, geografie, botanică, zoologie, de perspicacitate ; jucării din material textil, din lemn, din cauciuc sau masă plastică ; vehicule pentru copii, precum și multe alte jucării pe care le puteți alege în raioanele și magazinele specializate ale COMERȚULUI DE STAT.

Desene de
NIC. NICOLAESCU

BIBLIOTECI CELEBRE

ȘI CULISELE LOR

● Sensul propriu al cuvîntului prin care astăzi se desemnează „instituția de cultură în care se adună, se organizează și se păstrează fondurile de publicații și manuscrise, pentru a fi folosite de către cititori sau cercetători” (Dicționarul enciclopedic român) este acela de mobilă cu rafturi pe care se depozitează cărțile (biblion — carte, theke — dulap).

● Biblioteca s-a născut odată cu cartea, înțelegîndu-se prin aceasta nu numai forma ei așa cum e răspîndită astăzi, ci și ipostazele sub care ea a fost cunoscută în decursul anilor începînd cu epoca pietrelor gravate și continuînd cu tăblițele de lut, papirusurile, pergamentele ș.a.

● Prima bibliotecă pe care o cunoaștem este cea a regelui egiptean Osymandias, așezată în fastuosul său palat din Teba. Cea mai cunoscută bibliotecă a lumii antice rămîne însă cea din Alexandria, fondată de Ptolomeu Soter aproximativ în secolul al III-lea î.e.n. Au fost adunate aici circa 700 000 de volume în tăblițe, papirusuri, pergamente. Pentru sporirea propriilor colecții regele și urmașii săi confiscau toate cărțile care intrau în Egipt, le trimiteau la bibliotecă, unde copiii le transcriau. Copiile erau date proprietarilor și biblioteca păstra originalele. Rareori proprietarii primeau ceva bani drept contravaloare a operei.

Cînd numărul de cărți a sporit considerabil biblioteca a fost divizată și mutată în două cartiere ale orașului: Bruchium și Serapeum. Prima a fost

distrusă în anul 47 î.e.n., cînd Cezar a cucerit orașul, iar cealaltă parte a ei a existat pînă sub Teodosie, cînd a fost și ea distrusă.

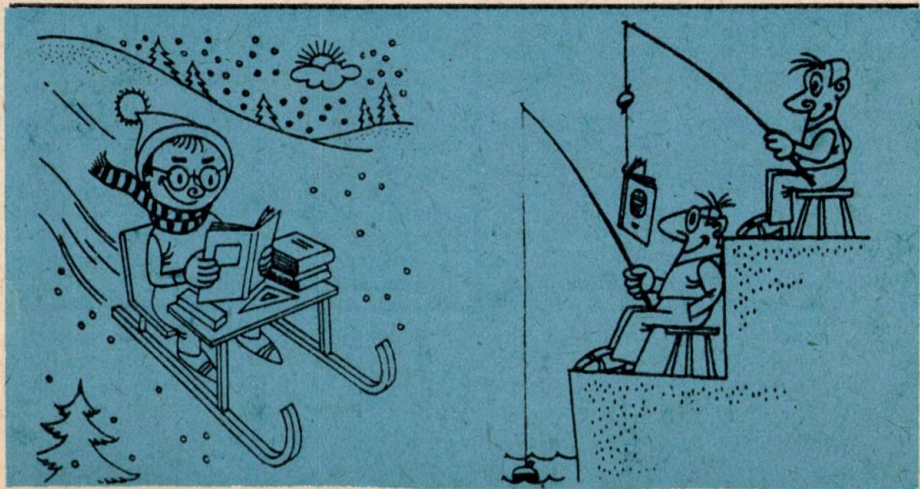
● În Mesopotamia, alt leagăn al civilizației, existau mai multe biblioteci care numărau mii de tăblițe. Cea mai mare era aceea a regelui Assurbanipal (668—662 î.e.n.) de la Ninive. Biblioteca de la Ninive este singura bibliotecă a antichității din care s-au păstrat pînă astăzi lucrări. Cele 20 000 de tăblițe care atestă existența ei se află astăzi la Londra, la British Museum.

● Pentru a sublinia misiunea lor civilizatoare sau pentru a-și exprima prețuirea față de această instituție, pe frontonul unor biblioteci erau formulate maxime revelatoare precum: „Leacul sufletului sau Farmacie pentru suflet” (Biblioteca din Teba), „Biblioteca este un spital pentru minte” (Biblioteca din Alexandria), „O bibliotecă este un loc de sănătate pentru spirit” (Biblioteca din Atena) ș.a.

● Din personale, la început, bibliotecile devin mai tirzii, pentru prima dată în Grecia, publice. Dar cum cărțile erau și puține și scumpe (se cumpărau cărți și manuscrise cu prețuri care depășeau greutatea lor în aur) teama de a nu fi pierdute ori furate era mare. Aceasta face ca fiecare din exemplarele expuse în sala de lectură să fie legate în lanțuri de pupitrul destinat. Așa apar cărțile ferecate în lanțuri (libri catenanti), azi obiecte de muzeu la Biblioteca Malatestiana din Cesena (Italia) sau la Biblioteca Catedralei d'Hereford (Tara Galilor).

● Cînd nevoile au impus, biblioteca a devenit ambulantă. Primul care s-a servit de ea în acest chip este savantul și în același timp conducătorul de oaste persan, vizirul Sahib (sec. X). În această dublă calitate purta în drumurile sale cele peste cîteva sute de mii de cărți pe cămile, animale care întotdeauna mergeau într-o anumită ordine. Astfel temutul vizir putea să găsească ușor volumul dorit.

HORIA RĂSVAN

Eesperanto este o limbă internațională neutră, concepută în anul 1887 de medicul polonez L. Zamenhof, care, preocupat încă din copilărie de această problemă a observat cum copiii celor patru naționalități din regiunea sa nu se puteau juca împreună din pricina dificultăților de limbă. Fiu al unui profesor de limbi străine, care cunoștea 11 dintre acestea, Zamenhof a gândit și propus o limbă neutră, internațională, care cuprinde un număr restrâns de reguli, limbă prin care se pot comunica orice idei.

Esperanto a evoluat și funcționează ca și limbile naturale (formate și dezvoltate de-a lungul istoriei omenirii) și poate fi învățată mult mai ușor decât orice altă limbă străină datorită structurii ei simple și logice. În plus ea asigură legături de prietenie și colaborare între oameni vorbitori de limbi naționale și străine diferite de pe întreg globul. „Esperanto — arată profesorul I. F. Bociort — este expresia lingvistică a principiului egalității între culturi și națiuni“. Există astăzi, în lume, peste 70 de edituri care tipăresc în limba Esperanto, circulă peste 120 de periodice, citeva zeci de posturi de radio emit periodic în Esperanto, la tot mai multe congrese, Esperanto este limbă de congres. Asociația Mondială de Esperanto (U.E.A.), a cărei revistă intitulată

zează în diverse țări alte circa 20 de manifestări prietenești cu caracter cultural-artistic, sportiv etc. pentru copii de diferite vârste, începând cu preșcolari și până la adolescenți. În R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară, R.P. Bulgară, R.P. Polonă sînt organizate în fiecare vară tabere pentru copii și tineret la care participă și copii vorbitori de Esperanto din țara noastră. Secția de tineret a Colectivului de Esperanto vă poate da și alte informații în acest sens (Colectivul Esperanto — secția de tineret, Bd. V. Pârvan, nr. 4, Universitate, 1900 Timișoara).

În revista „Bulgara esperantisto“ există o pagină dedicată copiilor, iar în R.P. Ungară din cele șase reviste care apar în Esperanto două sînt destinate în exclusivitate elevilor: „Juna amiko“ și „Pioniro“.

Iată un scurt text tradus apoi în Esperanto:

Și Colectivul de Esperanto salută cu căldură pionierii din țara noastră, dorindu-le o viață fericită și o activitate plină de succese! (Ankău la Kolektivo varme salutas la pionirojn de nia lando, dezirante al ili felican vivon kaj sunkcesan agadon!)

**MIOARA DOBRE
ROMEO POENARU
Univ. Timișoara**

ESPERANTO

„Esperanto“ este citită în peste 100 de țări și Asociația Mondială de Esperanto a Tineretului (T.E.J.O.) care publică revista „Kontakto“, citită în zeci de țări, au legături de colaborare cu UNESCO.

În tot mai multe țări iau ființă asociații de Esperanto care cuprind și secții de copii și tineret. Și în țara noastră există la Universitatea din Timișoara un Colectiv de Esperanto în cadrul căruia funcționează din 1980 o secție de tineret.

Sînt foarte cunoscute festivalurile internaționale de teatru de păpuși în Esperanto la care participă copii din întreaga lume, care vorbesc și se înțeleg între ei prin această limbă pe cît de ușoară pe atît de frumoasă. În fiecare an are loc după Congresul Mondial de Esperanto, un congres mondial al copiilor, iar în cursul unui an se organi-

— Patro, kiom estas ses plus du ?
— Ses plus du faras ok.
— Tio ne povas esti. Nia instruistino diris, ke sep plus unu faros ok.
— Si pravas. Ankău sep plus unu faras ok, ankău ses plus du, kvin plus tri, ec ok plus nuko faras ok.
— Nu, kial lerni matematikon se ĵio faras ok ?

— Tată, cît este șase plus doi ?
— Șase plus doi fac opt.
— Nu poate să fie așa, învățătoarea noastră a spus că șapte plus unu fac opt.
— Ea are dreptate. Și șapte plus unu fac opt, și șase plus doi, cinci plus trei, chiar opt plus zero este opt...
— Ei, de ce să mai înveți matematica dacă toate fac opt ?

FRUMUSEȚEA

ȘI FAIMA

NEREJULUI

Pe malul Putnei, înspre Balotești și Vidra, oamenii ieșiseră într-o zi obișnuită de muncă, în vie. Treceam pe lângă șirurile de araci, kilometri de araci, și mă gîndeam că peste două anotimpuri va fi din nou o toamnă plină de rod. Ieșise soarele și trecuse vremea înspre prînz cînd am ajuns la Valea Sării, unde urma să iau mașina înspre Nereju. Am rămas cu convingerea că Nereju mă va răsplăti din plin pentru întîrzierea cu care aveam să ajung. Și nu putea fi altfel. Pentru că la Nereju, mai precis la Școala generală de 10 ani, școală înființată acum „104 ani după datele stabilite de mine cu sătenii“, așa cum susține directorul Căminului cultural, Stan Strîmbei, aveam să intru la ora de matematică a profesoarei Gabriela Oancea. Copiii nu sînt obișnuiți cu vizite prea multe „din afară“, dar nici nu privesc cu insistență spre ultima bancă unde mi-am găsit un loc. Se rezolvă probleme la care se aplică teorema lui Pitagora, teorema catetei și a ipotenuzei. Două eleve, Dudu Anicuța și Dudu Georgeta sînt scoase la tablă unde datele problemei se aliniază clar și participarea clasei este efectivă. Deschid apoi ușa laboratorului de matematică la ora profesoarei Maria Ivașcu. Subiectul discuției: criterii de divizibilitate a numerelor cu 2 și cu 3. Aceeași atmosferă de participare din partea întregii

clase. Cele două ore de limbă și respectiv de literatură română ale profesorului Grigoriu Mihail se desfășoară la clasa a VI-a și respectiv a IX-a. La ora de gramatică se recapitulează subiectul, la ora de literatură, poezia lui Eminescu.

Dar mai există aici — și orice hartă a județului Vrancea va confirma că Nereju este o localitate de interes etnografic și folcloric — o formație de dansuri cu bătrîni, dintre care cel mai tînăr are 67 de ani, iar cel mai puțin tînăr, 81 de ani. Directorul căminului cultural, Stan Strîmbei, pe care l-am întîlnit aici într-o dimineață, îndreptîndu-se spre cămin cu un sac de opinci, costume populare și alte obiecte de recuzită pentru spectacole, mi-a vorbit despre jocurile populare locale bătrînești și cu măști, de proveniență dacică. Aceste măști s-au bucurat de mari succese în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României“. Jocurile cu măști sînt specifice Nerejului. Ar fi de adăugat că măștile, unice la noi prin felul în care moș Pavel Terțiu le-a modelat într-un mod aparte, original, reprezentînd chip de bătrînă, de uncheș ori cap de urs — nu sînt două la fel. Ele sînt introduse în spectacol imbinînd elementul folcloric și au mare succes la public atunci cînd pe scenă răsună pașii unor dansuri rămase din bătrîni: Chipărușul, Păltineanca, Dansul caprei și al berzei, Jocul ursului.

Tradiția meșteșugului de a modela măști, unic în felul lui, așteaptă să fie preluat de noua generație de copii, care se ridică, învățînd în școala din Nereju. Alte sute și sute de oameni așteaptă viitoarele spectacole cu măști. Fiindcă din dragostea lor pentru locurile natale, mulți copii ai Nerejului încearcă nu numai pașii dansurilor respective dar, avînd în vedere dragostea lor pentru fru-

mos și tradiție, se apropie de arta de a sculpta măști pentru dansurile coborâte pînă la noi de la daci. Și așa cum copiii știu teorema lui Pitagora, divizibilitatea numerelor cu doi și trei, tot așa ei vor trebui îndreptați spre preluarea unui meș-

teșug, continuînd ceea ce a continuat cu inegalabilă artă Pavel Terțiu. Pentru ei, pentru cei ce vor veni după ei, pentru frumusețea și faima Nerejului.

ARETA ȘANDRU

SIMBOLURI

Roșu, galben și albastru
Este tricolorul nostru.
Steagul scump al României
Semnul păcii și-al frăției.

Roșu-i sînge de eroi,
Este focul inimii;
Este macul din cîmpie,
E cravata purpurie.

Galbenul e luat din soare
Și e grîul din ogoare.
Sau e aurul din mine,
Din livezi de roade pline.

Iar albastru-i Dunărea,
Cerul cel senin, sau marea.
Rîul rece, sau izvorul
Ce îmbie călătorul.

CAMELIA TĂNASE
Școala generală Cogealac,
jud. Constanța

ZBOR

Găsesc în mine
Puterea Pămîntului,
A bobului de piine,
Nou anotimp
Ce presimte rodul.
Știu să zbor
Și-l înțeleg
Ca pe un dar al pămîntului
În care
Se contopește visul iernii
Cu gîndurile pentru om.
Gîndesc la rostul
Acestei deveniri
Și-mi pregătesc sufletul
Pentru noua zi
A pîinii.
În mine
O nouă lumină
De dor
Ce-mi preschimbă urcușul
În ornicele lumii întregi
Și totul pare
Un flux și reflux
Între darurile mele și oameni.

ANITA DRAGOMIRESCU
clasa a VII-a, București

